

2.8° 141

Wschodzena

Protyka

ja Sserbow

na leto

1866.

S nakladom Maczich Sserbskeje.

W kommissiji knihownje Somolerja a Pjeha.

wopſchija, liczi ſo:

wot ſtworjenja ſwěta	5815,	wot ſałoženja budyſkeho tačamſtwa	646,
wot wuſtawjenja julianſkeje protyki	1911,	wot ſpoczátka reformazije	349,
wot czerpjenja a horjeſtacija Khrystuſkowneho	1833,	wot naroda krala Jana	65,
wot ſpoczátka ſſcheczijanſtwa we Eſerbach	846,	wot ſałoženja maczich ſerbſkeje	18.

Zyrkwinske lětne ſnamjenja.

W porjedzenej Rehorjowej protyzy	V	ſkota liczba epaktj	V	W starej julianſkej protyzy.
XIV	XXVII	XXVII	IX	XXVII
IX	G	romſke dańſte cziſtjo piſmnik njeđzjelſki	IX	B
1. haperleje	26 njeđzjelje po ſwj. trojizy do	jutrowniczka	27. měrza.	1. abv. 26.

Sacznice ſlóneczka a měſacžka.

We l. 1866 ſo ſlóneczko tſi krócz, měſacžk dwaſ krócz ſacznici; a budže jenož kruch jeneho ſacznicza ſlóneczka a položja měſacžkowneho ſacznicza pola naſ t widženju. — Prěnje ſacznice ſlóneczka ſtanje ſo 16. měrza a budže widžene jenož w połnožnej Aſiſkej a we wječornej Amerizy; druge ſmėje ſo 15. haperl. a je t widženju jenož we połnoſchim morzu a w połnoſchej Awſtralije; tſecze budže 8. oktobra 3 hodž. 58 min. ſo ſapoczecž, ale jenož ſ džeła pola naſ t widženju, mjenujz 5 hodž. 23 min., hdyž ſo ſlóneczko khowa. — Prěnje ſacznice měſacžka 31. měrza rano 3 hodž. 27 min. ſo ſapocznje, je 4 hodž. 34 min. najbóle widžecž a 5 hodž. 23 m. ſaſtanje, dokelž w tym czaſu měſacžk zyle ſacznicy ſo khowa. — Druge ſacznice měſacžka 24. ſeptembra popołniju pokazje ſo jenož wobydlerjam połnoſcheje Aſiſkeje, Awſtralijeje a wječorneje połnožneje Ameriki.

W l. 1866 knjezi Měſacžk. (C)

Stolětna protyka praji, ſo ſu te lěta, w kotrychž měſacžk knjezi, bóle mokre, džiſi ſhunc a huče.

Ralěto je jara mokre a pſchi tym czopte, měrj je ſhuny a haperleja deſchczikoſta; meja je wot ſpoczátka rjana, ma pať deſchcziki, na kotrež ſhna ſlěduje, junij je rjanj a ſ džeła deſchczikoſty. —

W lěcju je ſ khowilemi czopto, tola pať huſto tež ſhunc wjebro.

Naſhyma a ſhna ſtej pſchi ſapoczátku mokrej a ſmėjejetej brěnju ſhmu; pſchi kónzu novembra a w dezemburu pónđe kněh a na to naſtanje wótre mjersnjenje. W tutej ſhmyje wowzy a pečoſt jara kónz bjeru.

Ralětny ſhw, kaž jecznjen a wowſ, budže brěnje žně dawacz, njeſmje ſo pať pſches měrju ſahy wofhyč. Wjele ſhna budže ale maľo wotawh.

Naſhmyh ſhw móže, jeli je ſahe wofhyt, ſo lohyt

ſkaſhej. Kož a pſcheiza ſmėjejetej wjazy ſlóny, džiſi ſorno. Naſhmu dyrbi ſo wſchitko ſahe wofhyč a ſhmyſo ſo prawje ſawłóczič. Wjele ſabu njebudže. Móžne wichory a ſhlne deſchcziki wjele ſchłoby nacznija. Huſanzh a waki a mſche budža plody ſemje wofſchodžecž. Wjele rybow, maľo ſornow.

Štyri lětne czaſy.

Šapoczátł nalěcja: 20. měrza 8 hodž. 40 min. wječor.
= lěcja: 21. junija 5 hodž. 18 min. popołniju.
= naſhmy: 23. ſeptembra 7 hodž. 36 min. rano.
= ſhmy: 22. decembra 1 hodž. 35 min. rano.

Štyri kwatembry.

W porjedzenej Rehorjowej a w starej julianſkej protyzy		
21. februara	{ Reminiſcere ſwj. trojizy ſchiza Lucije }	16. februara
23. meje		21. meje
19. ſeptembra		21. ſeptembra
19. decembra		14. decembra.

Jutrowna tabella.

1867: 21. haperleje.	1873: 13. haperleje.
1868: 12. = pſch. 1.	1874: 5. =
1869: 20. měrza.	1875: 28. měrza.
1870: 17. haperleje.	1876: 26. haperleje pſch. 1.
1871: 9. haperleje.	1877: 1. haperleje.
1872: 31. měrza pſch.	1878: 21. haperleje.

12 njebjeste ſnamjenja.

 boran,	 law,	 tſelnik,
 byl,	 knježna,	 koforóžl,
 dwójnikaj,	 waža,	 wódnj muž,
 rať,	 ſchłorpion,	 rybie.

Abbreviatury abo pſchikrótsjenja ſłowow.

○ ſlóneczko,	ſſh. p. ſſchadjenje popołniju.
∩ měſacžk,	ſſh. d. ſſchadjenje dapołnija.
☾ połny měſacžk,	ſh. p. khowanje popołniju.
☾ poſleni bértlik,	ſh. d. khowanje dapołnija.
☾ młody měſacžk,	hod. hodžina.
∩ prjeni bértlik,	min. minuta.
	* ſtótne witi.

1866. Januar,

wulki rózł,
ma 31 dnjów.

Měšadžkowne
pscheměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermantl
a
stótna wifl.

Třdženje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianſka Dezember.	☉			Mjesečne imjenja	☾ sth. th. h. m.
	evangelſka.	katholſka.		sthad. h. m.	ſhow. h. m.	h. m.		
1. třdžen. Třt dop.: Romſt. 8, 24—28; pop: Suf. 12, 5—9.								
1 pónđž.	Nowe lěto.	nowe lěto.	20 Ignaca	8	5	4	2	sth. p.
2 wut.	Małcharja	Małarija	21 Julija	8	5	4	3	6 2
3 řrjeda	Raſchpra	Genowefy	22 Anastasija	8	5	4	4	7 11
4 ſhtw.	Bałzarja	Tita	23 Dagoberta	8	5	4	5	8 20
5 pjatł	Simeona	Telesfora	24 Ilad. a. J.	8	5	4	7	9 27
6 řobot	Iřoch. kral.	Sw. 3 kral.	25 Boži dzeń.	8	4	4	8	10 32
2. třdžen. Třt dop.: Galat. 3, 23—9; pop.: Luc. 2, 41—52.								
7 njedž.	1. n. p. 3 kr.	1. n. p. 3 kr.	26 Bož. mać.	8	4	4	10	11 36
8 pónđž.	Erharda	Severina	27 Šćěpana.	8	3	4	11	sth. p.
9 wut.	Začharja	Juliana	28 20000 mart	8	2	4	12	0 38
10 řrjeda	Čžeſejoměra	Agathona	29 Njew. dz.	8	2	4	13	1 41
11 ſhtw.	Aloifije	Sygina	30 Anisije	8	1	4	15	2 42
12 pjatł	Reinholda	Arkadija	31 Sylvestra	8	1	4	17	3 43
13 řobot.	Silarija	Leontija	1 januara	8	0	4	18	4 40
3. třdžen. Třt dop.: Romſt. 12, 1—6; pop.: Jan. 2, 1—11.								
14 njedž.	2. n. p. 3 kr.	2. n. p. 3 kr.	2 njedž. p.n.l.	7	59	4	19	5 35
15 pónđž.	Bohuwěra	Pawoła	370 jap.	7	58	4	21	6 26
16 wut.	Edmunda	Marcella	4 Theofanta	7	57	4	23	sth. p.
17 řrjeda	Antonije	Antonije	5 Malachija	7	56	4	24	5 34
18 ſhtw.	Felicity	Pětr. stow. R.	6 Trocn. kral.	7	55	4	25	6 45
19 pjatł	Priſki	Ranuta	7 Janakřćen.	7	55	4	27	7 59
20 řobot.	řab. Sebafł.	řabiana a B.	8 Jurija Kr.	7	54	4	29	9 14
4. třdžen. Třt: Romſt. 12, 14—21; pop.: Matth. 8, 5—13.								
21 njedž.	3. n. p. 3 kr.	3. n. p. 3 kr.	9 n. p. 3 kr.	7	53	4	31	10 30
22 pónđž.	Vincenca	Vincenca	10 Reh. Nys.	7	52	4	32	11 45
23 wut.	Charity	Marije Inb.	11 Theodos.	7	51	4	33	th. d.
24 řrjeda	Timořh.	Timořeja	12 Tatiana	7	50	4	35	1 0
25 ſhtw.	Paw. wobr.		13 Hermila	7	49	4	36	2 15
26 pjatł.	Polhkarpa	Polhkarpa	14 Zacheja	7	48	4	38	3 25
27 řobot.	řana Křryfoſt.	řana Křryfoſt.	15 Paw. th.	7	46	4	40	4 30
5. třdžen. Třt: 1. Kor. 9, 24—27; pop.: Matth. 20, 1—16.								
28 njedž.	Seřtuageſima	Seřtuageſima	16 2. n. p. 3 kr.	7	45	4	41	5 25
29 pónđž.	Theobaldo	Franca Sal.	17 Antona	7	43	4	43	6 14
30 wut.	Abelgundy	Martiny	18 Athanasije	7	42	4	45	sth. p.
31 řrjeda	Birgilija	Pětr. Nol.	19 Makarija	7	40	4	47	5 59

☾ Pořleni
běrtl. 8. jan.
wjecz. 10 hodž.
26 min. pſchi-
njeře řněh a
mjerſnjenje.

☉ Młodny
měř. 16. jan.
wjeczor 9 hodž.
25 min. ma
njewobſtajne
wjedro.

☾ Přěni
běrtl. 23. jan.
wjecz. 9 hodž.
43 min. mže
jara ſymne
dnj pſchinjeřcz.

☉ Połny
měř. 30. jan.
wjecz. 9 hodž.
18 min. ſřhoma
řymne wjedro.

Stolětna
protyka:
Sapoczatł ja-
nuara ma ſtaj-
nu řymu; 8.
pſchindže ř no-
wa řněh a
řyma woſta
nje haćž do
15; na to haćž
do řonza czo-
płiřche wjedro
naſtanje ř wě-
trom, řněhom
a deřczjřom.

1. Řipřl.*
2. Wart.*
(lane wifl)
3. Njeřwacž-
dło.*
8. Kateřy.*
16. Řinſbóřt.*
17. Kateřy.*
20. Budyřřin*
29. Łubań.*
30. Łufow.*

NB. W Nje-
řwacžible řu
řožbu přenju
řrjedu mě-
řaza, w Ka-
teřač pał
řožbu řeczju
řrjedu řtótna
wifl.

Wopomnjenja
hóduć dnj.

1. nowe lěto
2. Landtag.
6. Iřoch kral.
20. řabiana.
Sebařtiana.
22. Vincenza.
25. Pawoła
wobrocze-
nje abo
ptacžl kwař.

1866. Februar,

maty różk,
ma 28 dnjów.

Męszakłowe
pscheménjenje.
Wjedro.
Stolétna
protyka.

Hermanki
a
stótné wiki.

Dni a dni.	Porjedżena protyka		Stara julianska Januar.	☉		Dzielenie mianienia	D sth. sth. h. m.
	evangeliska.	katholska.		sth. h. m.	sth. h. m.		
1 śchw.	Brigitty	Ignaca	20 Euthymia	7 39	4 49		7 7
2 piątk	Agafce	Śwęcż Mar.	21 Maxima	7 37	4 51		8 15
3 sobot.	Błazija	Błazija	22 Timot.	7 35	4 53		9 20

6. tydzień. Text dop.: 2. Kor. 11, 21—31; pop.: Łuk. 8, 4—5.

4 njedz.	Szragesima	Szragesima	23 Septuag.	7 33	4 54		10 24
5 pónđz.	Agathy	Agathy	24 Xenije	7 32	4 56		11 27
6 wut.	Dorotheje	Dorotheje	25 Jurija Th.	7 31	4 48		sth. d.
7 śrjeda	Richarda	Romualda	26 Xenofona	7 29	5 0		0 28
8 śchw.	Honorata	Jana mart.	27 Jana Kr.	7 28	5 2		1 28
9 piątk	Apollonije	Spale	28 Euf. S.	7 26	5 3		2 27
10 sobot.	Scholastiki	Scholastiki	29 Jgnaca	7 25	5 5		3 22

7. tydzień. Text dp.: 1. Kor. 13; pop.: Łuk 18, 31—43.

11 njedz.	Estomij	Quinquages.	30 Mjasopós.	7 23	5 7		4 14
12 pónđz.	Jordana	Eulalije	31 Cyriaka	7 21	5 10		5 2
13 wut.	Póstnij	Póstnij	1 Februara	7 19	5 12		5 43
14 śrjeda	Pob.	Pobjelna śr.	2 Mar. wuc.	7 17	5 14		6 20
15 śchw.	Faufina	Faufina	3 Simsona	7 15	5 15		th. p.
16 piątk	Quesima	Juliany	4 Jsidory	7 14	5 16		6 57
17 sobot.	Konstanzije	Konstancije	5 Agathy	7 12	5 18		8 14

8. tydzień. Text dop.: 2. Kor. 6, 1—10; pop.: Jan.. 10, 12—16.

18 njedz.	Inwoavit	1. njedz. pósta	6 Syro pósta	7 10	5 19		9 32
19 pónđz.	Sufanny	Gabina	7 Parthena	7 8	5 21		10 50
20 wut.	Lebrehta	Eucharija	8 Theodora	7 6	5 23		sth. d.
21 śrjeda	Kwatember	Suche dni	9 Eufrosiny	7 4	5 25		0 5
22 śchw.	Pétr. stol.	Pétr. stol.	10 Charalamp.	7 2	5 27		1 16
23 piątk	Lazara	Romany	11 Błazija	7 0	5 29		2 22
24 sobot.	Matthiasa	Matthiasa	12 Meletija	6 58	5 31		3 20

9. tydzień. Text dop.: Febr. 12, 1—6; pop.: Matth. 15, 21—28.

25 njedz.	Reminisere	2. njedz. pósta	13 Quadrag.	6 56	5 32		4 10
26 pónđz.	Nestorija	Nestora	14 Auxencija	6 54	5 33		4 51
27 wut.	Volprehta	Leandra	15 Onesima	6 52	5 45		5 27
28 śrjeda	Matarija	Matarija	16 Kwatem.	6 50	5 37		5 58

☾ Pośleni
bértł. 7. febr.
twieczor 8hod.
28 min. po-
kaje na sħmny
deszcz a
wulki wétr.

☉ Mótody
mész. 15. febr.
dop. 11 hod..
2 m. móże rje-
nisze dni, ale
nożne mjerš-
njenja pschiz-
njesz.

☾ Prěni
bértł. 22. febr.
rano 5 hodž.
37 min. ma fu-
rtawu, deszcz
a śněh.

Stolétna
protyka:

1. febr. budze
czopko, 3. hacž
do 6. śyma a
pomróczene
njesbo; 8. renje,
13. deszcz wot
16. hacž do
kónca śněh a
wulka śyma.

- 5. Żarow.
- 7. Njeswaczi-
dło.*
- 8. Radeberg.*
- 12. Sħorjelz.*
Kalawa.*
Wojerecy.
Nowosalz.
Wostrow.*
Wroby.*
- 14. Bjernaczi-
żh.*
- 17. Trěbule.
- 19. Biskopich*
Dražbjany
(st. město).
Luboras.
Pródk.
- 20. Barščez.*
Grodziščezjo.
- 21. Kafezy*
24. Żitawa.*
Jafonza.
- 26. Stolpujo.
Kosbórk.
Żahan.*
- 27. Dobrotug.
- 28. Radeburg.*

Wopomnjenja
hódné dni.

- 1. Kralowśfe
dawki.
- 2. Śwęcż
Marje.
- 13. Póstnij.
- 24. Matthiasa.

1866. Měrź, na lětnik, ma 31 dnjow.

Měřaczkowe
přeměnenje.
Wjedro.
Stolětna
průtka.

Sermanki
a
škótna wist.

Thdjenje a dnj.	Porjedžena průtka evangelska. katholicka.		Stara julianska februar.	šhab. h. m.	thow. h. m.	Měřicke šmanjenja	Th. p.
1 šhtw.	Albina	Albina	17 Theodora	6 47	5 39		7 5
2 pjatk.	Bokut. wj.	Simplicia	18 Archippa	6 46	5 40		8 9
3 sobot.	Kunigundy	Kunigundy	19 Lea Katan	6 43	5 42		

10. tydžen. Text dop.: 1. Pět. 2, 21—25; pop.: Łuř. 20, 8—20.

4	Uřu:	3. medž. pořta	20 2. n. pór	6 41	5 44		9 12
5 pónđž.	Wjedriřa	Wjedriřa	21 Timoth.	6 39	5 46		10 15
6 wut.	Fridolina	Fridolina	22 Eugena	6 37	5 48		11 16
7 řrjeda	Perpetuy	Domasřa Uřw.	23 Polikarpa	6 35	5 49		12 17
8 šhtw.	Filemona	Filemona	24 Ilow y Jan	6 33	5 51		13 18
9 pjatk.	Rebeki	Franciska	25 Tarasija	6 30	5 53		14 19
10 sobot.	Alexandra	Raja	26 Porfyr	6 28	5 55		15 20

11. tydžen. Text dop.: Romřk. 5, 1—6; wop.: Jan. 15, 18—25.

11		4. medž. pořta	27 3. n. p	6 25	5 56		2 52
12 pónđž.	Rehorja	Rehorja	28 Basilija	6 24	5 57		3 35
13 wut.	Salomona	Nicefora	1 měřca	6 22	5 59		4 14
14 řrjeda	Abigaiře	Matřilřby	2 Theodota	6 19	6 0		4 48
15 šhtw.	Řhryřtosa	Longina	3 Eutropija	6 17	6 2		5 20
16 pjatk.	Henrietty	Heriberta	4 Gerasima	6 15	6 4		6 1
17 sobot.	Řerřy	Patricija	5 Konona	6 13	6 6		7 8

12. tydžen. Text dop.: Romřk. 8, 31—39; pop.: Jan. 16, 14—22.

18 njedž.	Judita	5. medž. pořta	6 4. n. p	6 10	6 7		8 28
19 pónđž.	Josefa	Josefa	7 Basilija	6 8	6 9		9 47
20 wut.	Joachima	Joachima	8 Theofyl.	6 6	6 11		11 3
21 řrjeda	Benedikta	Benedikta	9 40 wart.	6 3	6 12		12 14
22 šhtw.	Rasimira	Oktawiana	10 Kodrata	6 1	6 14		13 15
23 pjatk.	Eberřar.	Wiktorina	11 Sofronija	5 59	6 16		14 16
24 sobot.	Gabriela	Gabriela	12 Theofana	5 57	6 18		15 17

13. tydžen. Text dop.: Řhil. 2, 5—15; pop.: Matř. 21, 1—9.

25 njedž.	Řalm. a. M. přř.	Řomencřta	13 5. n. p	5 54	6 19		2 52
26 pónđž.	Rasiřula	Rudgera	14 Benedikta	5 52	6 21		3 29
27 wut.	Rupert	Rupert	15 Agaba	5 50	6 23		4 1
28 řrjeda	Angelikta	Řuntrama	16 Sabina	5 47	6 24		4 29
29 šhtw.	Řeleny šhtw.	Řeleny šhtw.	17 Alexija	5 45	6 26		4 53
30 pjatk.	Řziři pj.	Wulři pjatk.	18 Cyr. wulř	5 44	6 27		5 17
31 sobot.	Řetřawa	Řalřin y	19 Řhryřan,	5 41	6 28		6 1

☉ Pořny
měř. 1. měřza
přřipokřnju 12
hodž. 4 min.
ma deřřcřkřjte
řněhořte, wě-
řřikořte a řkřn-
cřne wjedro.

☾ Pořleni
běřřl 9. měřza
pop. 4 hodžin.
42 min. přři-
njeře njewob-
řřajne, tořa bře-
řymne wjedro.

☉ Młody
měř. 16. měřza
wječřor 10
hodž. 26 min.
pořaje na wěř
a deřřcř.

☾ Přeni
běřřl. 23. měřza
wječřor 4 hodž.
52 min. přři-
njeře jařne
dn y řymne
nořy.

☉ Pořny
měř. 31. měřza
rano 5 hodž.
21 min. mže
řřenisře wje-
bro přřinjeřcř.

Stolětna
průtka:

6. 8. 9. měřza
budže mořre
wjedro; 13.
řacř do 15.
deřřcř; 18.
řacř do 20 řob;
22. řacř do
29. wulř wěř;
31. deřřcř.

- 5. Ğalsřtrow.*
- Ğstankrow.*
- Řuřow.*
- Łubin.
- Řyřwařb.*
- 6. Ğart.*
- 3. Ğjeřřwacři-
břo.*
- Ğiřřopizy.*
- Řrořřyn.
- Wopřorř.*
- Řuhřand.
- 12. Ğolisřřyn.
- Ğubž.*
- Řyřřbař.*
- Ğořcřniza.*
- 13. Ğrabini.*
- 19. Ğubij.*
- Ğuřřakow.
- Wopřřinř.*
- Łubniow.
- 20. Ğořřřow.
- 21. Ğařecy.*
- 22. Ğamjenž.*
- 24. Ğubysřřin.*
- Ğřebule.*
- 26. Ğuboras.
- Ğřtrand.
- Řulow.
- Łuboras.
- 27. Ğiřřow.
- Ğarřřcř.*

- Wopomřenja
řadne dn y.
- 12. Řeřorja.
  - 20. Ğapocřřatř
nařcřja.
  - 29. Ğeleny
řřřřwřřřř.
  - 70. Ğziři.
pjatk.
  - 31. Ğřalřowřřa
řenta.

1866. Haperleja,

jutrownik,
ma 30 dnjow.

Měšackłowe
přehměnjenje.
Wjedro.
Stołětna
protyka.

Hermantki
a
stótnje witi.

Tydjenje a dny.	Porjedžena protyka		Stara julianska Měz.	☉		Měste imamjenja	☾	
	evangeliska.	katholiska.		sth. h. m.	sth. h. m.		sth. h. m.	sth. h. m.
14. tydžen.	Text dop.: 1 Pětr. 1, 3—9; pop.: Marc. 16, 1—8.							
1 njedž.	1. sw. jutrow	1. sw. dž. jut.	20 Waje	5 39	6 29		8 5	
2 póněž.	2. sw. jutrow	2. sw. dž. jut.	21 Jak. bisk.	5 37	6 31		9 6	
3 wnt.	Darija	Darija	22 Basilija	5 35	6 32		10 6	
4 srjeda	Ambrosija	Isidora	23 Nikodema	5 33	6 34		11 3	
5 štw.	Maxima	Bicenca	24 Čichpjatk	5 31	6 36		11 57	
6 pjatk	Irenaja	Sizta	25 Mar. přip.	5 29	6 38		sth. d.	
7 sobot.	Kuizh	Herm. Josefa	26 Kortula	5 26	6 39		0 45	
15. tydžen.	Text dop.: 1 Kor. 15, 50—57; pop.: Jan. 20, 24—29.							
8 njedž.	Amodog.	1. njedž. p. jut.	27 1 sw. jut.	5 24	6 41		1 30	
9 póněž.	Theofila	Mar. Kleoph.	28 2 sw. jut.	5 22	6 43		2 9	
10 wnt.	Daniela	Ezechiela	29 3 sw. jut.	5 20	6 44		2 45	
11 srjeda	Zulija	Leona wulf.	30 Jana kl.	5 17	6 46		3 17	
12 štw.	Eustorgija	Zulija	31 Hypatja	5 15	6 48		3 47	
13 pjatk	Zustina	Hermogeny	1 Haperleje	5 13	6 50		4 16	
14 sobot.	Tiburza	Tiburca	2 Tita	5 10	6 51		4 46	
16. tydžen.	Text dop.: Romst. 10, 8—14; pop.: Jan. 21, 15—17.							
15 njedž.	Miferik.	2. njedž. p. jut.	3 Quasimod.	5 8	6 53		th. p.	
16 póněž.	Narona	Narona	4 Josefa	5 6	6 55		8 40	
17 wnt.	Kudolfa	Innocenca	5 Eutichija	5 4	6 56		9 56	
18 srjeda	Khrystostoma	Eleuthera	6 Jurija m.	5 2	6 57		11 4	
19 štw.	Hermogena	Khrystostoma	7 Domaša	5 0	6 59		th. d.	
20 pjatk	Sulpiza	Sulpica	8 Eutycha	4 58	7 1		0 2	
21 sobot.	Abolakra	Sotera	9 Terenca	4 56	7 3		0 51	
17. tydžen.	Text dop.: 1 Pětr. 2, 11—17; pop.: Ruf. 24, 47—49.							
22 njedž.	Jubilate	3. njedž. p. jut.	10 Mis. Dom.	4 53	7 4		1 31	
23 póněž.	Jurija	Jurija	11 Antipasa	4 51	7 6		2 4	
24 wnt.	Alberta	Anselma	12 Basilija	4 50	7 7		2 33	
25 srjeda	Marka	Marka	13 Artimona	4 48	7 9		2 59	
26 štw.	Kleta	Kleta	14 Martina	4 46	7 10		3 23	
27 pjatk	Tertulliana	Anthima	15 Aristarcha	4 44	7 12		3 46	
28 sobot.	Vitala	Vitala	16 Agapy	4 42	7 13		4 10	
18. tydžen.	Text dop.: Jak. 1, 13—18; pop.: Jan. 16, 5—15.							
29 njedž.	Cantate	4. njedž. p. jut.	17 Jubilate	4 40	7 15		sth. p.	
30 póněž.	Eutropija	Kathy Siem.	18 Jana dec.	4 39	7 16		7 59	

☉ Požleni
běrtl. 8 hap.
dop. 9 hodž.
31 min. potaje
na rjane na-
stěne wjedro
s čjopthm
desččikom.

☾ Młody
měš. 15 hap.
rano 7 hodž.
52 min. pschi-
nješe njewob-
stajne wjedro.

☾ Přeni
běrtl. 21 hap.
wnozh 11 hodž.
20 min. ma
rjeniske dny.

☉ Połny
měš. 29. hap.
wjecz. 10 hodž.
12 min. pschi-
nješe čjoplišče
wjedro s čjop-
thm desččjom.

Stołětna
protyka:
Wot 1 hacž
do 9 haperl.
wětr a desččž;
10, 11, 12, 13
desččž; 14.
šyma; wot 21
do 25 rjany
čjaž; wot 26
hacž do kóuza
desččž.

- 3 Šchračow.
Džže*
4. Njeshwaczi-
dło.*
7. Stara
Darbna*
9. Khocjebus.
Póžtow*
Wosport.*
11. Kabeberg*
16. Drjow*
Miloras
Brody.*
Nowofalž
17. Kramow.*
Danna.
23. Kakech.
Kamjenjow*
Wětoschow*
24. Šty, Komo-
row.
30. Wojerech.
Luboras.
Kadměrızh*
Lufow.*

Wopomnjenja
hódnje dny.

1. Jutrownicz-
ka.
1. Dawki sa
wopalmu po-
tkanizju.
15. Parschonste
a rjemjes-
niše dawki.
23. Jurija kři-
len.
25. Marka.

1866. Weja,

rożomnik,

ma 31 dnjów.

Męśacktowe
pŝchemnjenje.
Wjedro.
Stolëtna
protyka.

Germant
a
fłotne wiłk.

Tydzień a dnj.	Porzeczana protyka		Stara julianska Gaperleja.	☉		Miejsce juanjenja	☾	
	evangeljska.	katholjska.		sthab. h. m.	sthow. h. m.		stb. h.	st. m.
1 wut.	Jil. a. Jaf.	Jil. a. Jaf.	19 Hermog.	4 37	7 18		8 57	
2 frjeda	Sigmunda	Athanasija	20 Theodora	4 35	7 20		9 52	
3 sctw.	Kschiza namaf.	Kschiza namaf.	21 Januarija	4 34	7 21		10 42	
4 pjatt	Floriana	Floriana	22 Paraklyta	4 32	7 32		11 29	
5 sobot.	Gottharda	Gottharda	23 Rehorj. w.	4 31	7 24		stb. d.	
19. tydzień. Text dop.: 2 Kor. 9, 8—11; pop.: Jan. 16, 23—26.								
6 niedz.	Rogate	5. u. po i.	24 Cantate	4 29	7 25		0 9	
7 pøndz.	Bohumera	Stanislawa	25 Marka	4 27	7 26		0 45	
8 wut.	Dietricha	Michala zjew.	26 Basilija	4 25	7 28		1 16	
9 frjeda	Benigny	Rehorja Naz.	27 Simeona	4 24	7 29		1 46	
10 sctw.	Bozeho spicja	Do.	28 Jasona.	4 22	7 31		2 14	
11 pjatt	Abolfa	Florentina	29 9 mart.	4 20	7 33		2 42	
12 sobot.	Pantraza	Pantraza	30 Jak. jap.	4 19	7 34		3 12	
20. tydzień. Text dop.: Ephef. 2, 4—7; pop.: Jan. 15, 26—16, 4.								
13			1 Rogate	4 17	7 36		3 45	
14 pøndz.	Khryst.	Pachomija	2 Athanasija	4 16	7 37		stb. p.	
15 wut.	Sofije	Sofije	3 Timotheja	4 14	7 39		8 43	
16 frjeda	Sary	Zana i Nep.	4 Pelagija	4 13	7 40		9 48	
17 sctw.	Jodoka	Bruna	5	4 11	7 42		10 43	
18 pjatt	Benanza	Feliza	6 Hioba	4 10	7 43		11 48	
19 sobot.	Potenzija	Petra Cblest.	7 Kriż nam.	4 9	7 44		stb. d.	
21. tydzień. Text dop.: Ephef. 1, 9—14; pop.: Zap. st. 2, 1—13.								
20 niedz.	1. sw. swjatt	1. sw. swjatt.	8	4 8	7 45		0 6	
21 pøndz.	2. sw. swjatt	2. sw. swjatt.	9 Nikolaja	4 6	7 47		0 37	
22 wut.	Heleny	Heleny	10 Sim. S.	4 5	7 48		1 4	
23 frjeda	Kwatember		11 Mametta	4 4	7 49		1 29	
24 sctw.	Gany	Gany	12 Pantraca	4 3	7 51		1 51	
25 pjatt	Hurbana	Hurbana	13 318 wotc.	4 2	7 53		2 15	
26 sobot.	Wedy	Wylema	14 Isidora	4 1	7 54		2 29	
22. tydzień. Text dop.: Romfl. 11, 33—36; pop.: Jan. 3, 1—15.								
27 niedz.	Sw. sw. trojicy	Sw. sw. trojicy	15 1. sw. swaj.	3 59	7 55		3 6	
28 pøndz.	Wylema	Germana	16 2. sw. swaj.	3 58	7 56		3 35	
29 wut.	Manillija	Maximiana	17 3. sw. swaj.	3 57	7 57		stb. p.	
30 frjeda	Wiganda	Ferdinanda	18 Kwatemb.	3 56	7 58		8 40	
31 sctw.	Petronelle	Petronelle	19 Patrika	3 55	7 58		9 27	

☾ Poŝleni
bértł. 7. meje
wjecz. 10 hodz.
31 min. pŝchi-
njeŝe ŝuche a
ŝymne wjedro.

☉ Młody
męŝ. 14. meje
pop. 3 hodz.
47 m. poŝaje
na wétr,
deŝcz a fłó-
neczne wjedro.

☾ Brëni
bértł. 21. meje
dop. 10 hodz.
47 min. ma
czopke a plodne
wjedro.

☉ Połny
męŝ. 29. meje
pop. 2 hodz.
7 min. poŝaje
na czopke dnj
a ŝymne nozj.

**Stolëtna
protyka:**

Wot 1 hacz.
do 6. rjane
wjedro; wot
8 hacz do 13.
jara czopko;
na to pøndze
deŝcz a łd
merŝnje; 25.
hacž do 27.
budza ŝymne
dnj a nozj;
pŝchi kónz, ŝaŝo
bóle czopko.

- 2. Bart.*
- Łufow.
- 3. Mjeŝwaczi-
dło.*
- 4. Kalawa.*
- 7. Kamjenz.*
- Łubij.*
- Gubin.
- Kalawa.
- Żahań.*
- 11. Kufom.
- Grobziŝc-
czo.
- 12. Eifenberg.*
- Żitawa.
- 14. Łubin.
- Kinŝbórk.*
- Wiŝom.
- Wospórk.*
- Gródk.*
- Estankow.*
- 15. Barŝecz.*
- Katezy.*
- 16. Kadeburg.*
- 22. Wotbra-
mozj.*
- Kulow.*
- Żybalin.
- 28. Biŝkopicy*
- Piżn.
- Kuŝland.

**Wopamujenje
hodne dnj:**

- 1. Kralowŝe
dawłł.
- 12. Pantraza.
- 13. Czerwaza.
- 14. Bonifaza.
- 25. Hurbana.
- 31. Petronelle.

1866. Junij,

Śmaznik,

ma 30 dnjów.

Węszajłowe
pschemienjenje.
Wjedro.
Stolętna
protyka.

Hermanti
a
stotne wiki.

Tydzień a dnj.	Porzedżena protyka		Stara julianska Meja.	☉		Miejście inamienija	☾
	evangeliska.	katholiska.		sthab. h. m.	sthow. h. m.		
1 śrjeda	Nikodema	Fortunata	20 Talalija	3 54	8 0		11 11
2 śctw.	Marzelina	Marcelina	21 Konstant.	3 53	8 2		10 47
23. tydzień. Text dop.: Jan. 4; 16—21; pop.: Łuk. 16, 19—21.							
3 njedź.	1. n. p. św. tr.	2. n. p. św.	22 1. n. p. św.	3 53	8 3		11 20
4 pónđz.	Karpasija	Kwirina	23 Michala	3 52	8 4		11 50
5 wut.	Bonifaca	Bonifaca	24 Simeona	3 51	8 5		stħ. d.
6 śrjeda	Benigna	Norberta	25	3 50	8 6		0 18
7 śctw.	Lufrezije	Lufrecije	26 Karpa	3 50	8 7		0 45
8 pjatk	Medarda	Medarda	27 Therap.	3 50	8 8		1 13
9 śobot.	Prima	Margarith	28 Nikity	3 50	8 8		1 42
24. tydzień. Text dop.: Jaf. 1, 21—25; pop.: Łuk. 14, 16—24.							
10 njedź.	2. n. p. św. tr.	3. n. p. św.	29 2. n. p. św.	3 49	8 9		2 16
11 pónđz.	Barnabasa	Antonije	30 Isaaka	3 49	8 10		2 56
12 wut.	Basilida	Basilida	31 Hermiasa	3 49	8 10		stħ. p.
13 śrjeda	Tobiaga	Antona Pad.	1 junija	3 48	8 11		8 29
14 śctw.	Eliseja	Basilija	2 Nicefora	3 46	8 12		9 21
15 pjatk	Vita	Vita	3 Luciliana	3 46	8 13		10 2
16 śobot.	Engelberta	Kainera	4 Mitrofana	3 46	8 14		10 37
25. tydzień. Text dop.: 1. Tim. 6, 6—10; pop.: Łuk. 15, 1—10.							
17 njedź.	3. n. p. św. tr.	4. n. p. św.	5 3. n. p. św.	3 45	8 15		11 7
18 pónđz.	Arnolfa	Juliany	6 Theodota	3 45	8 16		11 33
19 wut.	Gervasija	Gervasija	7 Norberta	3 45	8 16		11 57
20 śrjeda	Sylvertij.	Sylvera	8 Theodora	3 45	8 17		stħ. d.
21 śctw.	Filippina	Mosfija	9 Cyrilla Ar.	3 45	8 17		0 21
22 pjatk	Pomhajboha	Pawliny	10 Timotheja	3 46	8 17		0 45
23 śobot.	Basilija	Agrippiny	11 Bartromja	3 47	8 16		1 10
26. tydzień. Text dop.: 2. Kor. 4, 13—18; pop.: Łuk. 6, 36—42.							
24 njedź.	4. n. p. św. tr. a 3. t.	5. n. p. św. a 3. t.	12 4. n. p. św.	3 48	8 16		1 38
25 pónđz.	Elogija	Prospera	13 Akwiliny	3 49	8 15		2 10
26 wut.	Teremiasa	Zana Paw.	14 Eliseja	3 50	8 15		2 47
27 śrjeda	7 spanzow	Krescena	15 Amosa pr.	3 50	8 15		2 31
28 śctw.	Lea	Lea II.	16 Tychona	3 51	8 14		stħ. p.
29 pjatk	Petra a Paw.	Petra a Paw.	17 Emanuela	3 51	8 14		8 50
30 śobot.	Pawoła wop.	Pawoła wop.	18 Leontija	3 52	8 14		8 25

☾ Pożłeni
bęrtł. 6. jun.
rano 8 hodź.
2 min. ma
njewobstajne
wjedro.

☉ Młody
męś. 12. jun.
wjećz. 10 hodź.
56 min. może
rjeniske dnj s
deszczom
pschinjesć.

☾ Pręni
bęrtł. 20 jun.
rano 0 hodź.
34 min. ma
wętr, deszcz a
stoczne wje-
dro.

☉ Połny
męś. 28. jun.
rano 4 hodź.
24 min. moźł
deszcztoje
dnj pschinjesć.

Stolętna
protyka:

Pschi spoczatku
ma junij rjane
a czopke wje-
dro; 4. hacź
do 7. furjawa
a deszcz; na
to czopko; 27.,
28., 29. deszcz
30. śymna noź.

1. Stara
Darbna.
2. Lubin.*
4. Chorjelz.*
Lubnjow.
6. Kroszyn.
Njeśwacz-
bto.*

8. Ortrand.
11. Luban.*
Grabin.*
Brodny.*
Rychwałd*
Gubin.*

18. Guczina.*
Halsztrow.*
Mużafkow.*

19. Danma.
Kostkow.

20. Kafecz.
22. Wjelecjin*

25. Drazdżantj
(n. m.)*
Drjowł.*
Kosborf.*
Luboras.*
Rychbad.*
Zarow.*
Wosłinf.*

29. Stħ Ko-
morow.

Wopomnjenja
hódne dnj.

8. Medarba.
9. Bita.
24. 7 spanzow.
29. Petra a
Pawoła.

1866. Julij,

praznik,

ma 31 dnjow.

Měsaczkowe
přehmēnjenje.
Wiedro.
Stolětna
protyka.

Sermanki
a
stōtne wiki.

Thdjenje a dnj.	Porjedzjena evangelska.	katholska.	Stara julianska Juni.	sthab. h. m.	thom. h. m.	Wjesele mjenjenje	stf. th. h. m.
27. tydžen. Text dop.: 1. Pět. 3, 8-15; pop.: Lut. 5, 1-11							
1 njedz.	5. n. p. sw. tr.	6. n. p. sw.	19 5. n. p. sw.	3 51	8 14		9 56
2 pōndz.	Mar. domap.	Mar. domap.	20 Methodija	3 53	8 14		10 24
3 wut.	Kornelija	Euloga	21 Juliana	3 54	8 14		10 50
4 srijeda	Holdricha	Udalrika	22 Eusebija	3 55	8 13		11 17
5 shtw.	Charlotthy	Domini	23 Agripiny	3 55	8 13		11 45
6 pjatk.	Zesajasa	Zesajasa	24 Jan. kor.	3 55	8 12		stf. p.
7 sobot.	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3 56	8 12		0 16

28. tydžen. Text dop.: Romf. 6, 3-6; pop.: Matth. 5, 1-12.							
8 njedz.	6. n. p. sw. tr.	7. n. p. sw.	27 6. n. p. sw.	3 57	8 11		0 51
9 pōndz.	Cyrilla	Cyrilla	28 Samsona	3 59	8 11		1 34
10 wut.	Felizity	Felicity	29 Cyrilla	4 0	8 10		2 23
11 srijeda	Placenca	Marciana	30 Pět. a Pass.	4 1	8 9		3 23
12 shtw.	Hendrich.	Jana Gualb.	1 Wšěch jap.	4 2	8 9		stf. p.
13 pjatk.	Margarethy	Anafleta	2 julija	4 3	8 8		8 34
14 sobot.	Zapostot.	Hendricha II.	3 Sukn. Mar.	4 4	8 7		9 7

29. tydžen. Text dop.: 1. Pět. 2, 5-10; pop.: Mark. 8, 1-9.							
15 njedz.	7. n. p. sw. tr.	8. n. p. sw.	4 7. n. p. sw.	4 6	8 6		9 35
16 pōndz.	Rafacla	Mar. Karm.	5 Handrija	4 7	8 5		10 1
17 wut.	Alexija	Alexija	6 Anastasija	4 8	8 4		10 25
18 srijeda	Eugena	Kamilla	7 Sisoasa	4 9	8 3		10 49
19 shtw.	Rufina	Marthy	8 Dom. akw.	4 10	8 1		11 14
20 pjatk.	Eliasa	Eliasa	9 Prokopa	4 11	8 0		11 41
21 sobot.	Praxeda	Praxeda	10 Pankraca	4 12	7 59		stf. d.

30. tydžen. Text dop.: Romf. 8, 12-17; pop.: Matth. 7, 15-23.							
22 njedz.	8. n. p. sw. tr.	9. n. p. sw.	11 8. n. p. sw.	4 14	7 57		0 12
23 pōndz.	Apollinara	Apollinara	12 Eifemije	4 15	7 56		0 46
24 wut.	Khrystiny	Khrystiny	13 Prokla	4 16	7 55		1 27
25 srijeda	Jakuba	Jakuba	14 Gabriela	4 18	7 53		2 15
26 shtw.	Hany	Hany	15 Akwile	4 19	7 52		3 8
27 pjatk.	Marthy	Pantaleona	16 Kwirina	4 20	7 52		stf. p.
28 sobot.	Pantaleona	Kazarija	17 Athenog.	4 21	7 50		7 58

31. tydžen. Text dop.: 1. Kor. 10, 12-13; pop.: Lut. 16, 1-9.							
29 njedz.	9. n. p. sw. tr.	10. n. p. sw.	17 9. n. p. sw.	4 22	7 48		8 28
30 pōndz.	Ruthy	Zulitty	18 Hyacintha	4 24	7 47		8 57
31 wut.	Florentiny	Ignaca Wol.	19 Makryny	4 25	7 46		9 23

Pošleni
bērtl. 5. julija
pop. 2 hodžin.
53 minut. ma
rijane a tež
hrošne wjedro.

Młody
měš. 12. jul.
rano 6 hodž.
24 m. pschinje
še desčej a
wětr a kurja-
wy.

Přeni
bērtl. 19. jul.
pop. 4 hodž. 32
min. počaže na
rijane dnj.

Połny
měš. 27. jul.
pop. 5 hodžin.
2 min. pschi-
nje rjane
wjebro.

Stolětna
protyka:

1. kurjawa,
wot 3. do 5.
lutij desčej;
7. do 13. wěsi-
kojte wjedro;
15. desčej; na
to hač do tōn-
za rjenje.

2. Huska.*
Stofpnjo.*
Dubz.*

3. Bart.*
4. Křeswaczi-
bto.*

9. Bjerna-
czizh.*
Kalawa.
Kufow.
Nomosalz.
Trěbule.*
Džje.*

10. Barsčej.*
Grobziščežo.

16. Lubij.*
Schěrachow.*

17. Polczniza.*

18. Katecy.*

23. Wospōrt.*

26. Kamjenz.*

28. Rubin.*

30. Nowogers-
dorf.

Wopomuzjenja
hōdne dnj.

2. Marije do-
ma pytanje.

22. Sapoczatt
přomhč
dnjow.

25. Jakuba.

26. Hany.

1866. September,

poźnienz,

ma 30 dnjów.

Męścackowe
pšchemienjenje.
Wjedro.
Stołętna
protyka.

Permanki
a
štótne wiki.

Dziedzienie a dnj.	Porzedzjena protyka		Stara julianska August.	☉		Nebeste miejnjenja	☾	
	evangelska.	katholiska.		šhab. h. m.	šhwm. h. m.		šh. h.	h. m.
1 sobot.	Egidija	Egidija	20 Samuela	5 14	6 45	☿	10	16

36. tydzeń. Text dop.: Filip. 3, 12-16; pop.: Luc. 17, 11-19;

2			21	5 16	6 43	☿	11	6
3 pónbdz.	Mansuetudo	Mansuetudo	22 Agathy	5 17	6 40	☿	šh.	p.
4 wut.	Mojšafa	Kozalija	23 Zacheja	5 19	6 38	☿	0	4
5 frjeda	Nathanaela	Lavr. Just.	24	5 21	6 36	☿	1	7
6 šhtw.	Magna	Dnesofora	25 Eusebija	5 24	6 33	☿	2	15
7 pjatf	Reginy	Reginy	26 Adriana	5 25	6 31	☿	3	26
8 sobot.	Mar. nar.	Mar. nar.	27 Gebharda	5 26	6 29	☿	4	35

37. tydzeń. Text dop.: Gal. 5, 26-6, 5; pop.: Matth. 6, 24-34.

9			28	5 27	6 27	☿	šh.	p.
10 pónbdz.	Pulcherije	Milkawosha th.	29 5. n. p. sw.	5 28	6 25	☿	6	54
11 wut.	Abrahama	Prota	30 Benjamina	5 30	6 23	☿	7	19
12 frjeda	Bohumika	Zuvencija	31 Marije p.	5 31	6 20	☿	7	45
13 šhtw.	Amata	Amata	1 septembra	5 33	6 18	☿	8	13
14 pjatf	† pomysch.	Rschiza pomysch.	2 Anthima	5 34	6 16	☿	8	45
15 sobot.	Frideriki	Nifodema	3 Babyla	5 35	6 14	☿	9	20

38 tydzeń. Text dop.: Eph. 3, 14-21; pop.: Łuf. 7, 11-17.

16			4	5 37	6 12	☿	10	0
17 pónbdz.	Lamberta	Fratticista	5 Zachariasza	5 39	6 10	☿	10	47
18 wut.	Tita	Josefa Kup.	6 Magna	5 40	6 7	☿	11	41
19 frjeda			7 Reginy	5 42	6 5	☿	šh.	d.
20 šhtw.	September	Septembur	8	5 43	6 2	☿	0	41
21 pjatf			9 Meachiana	5 45	6 0	☿	1	46
22 sobot.	Wotfca	Wawrscija	10 Menodory	5 47	5 58	☿	2	55

39. tydzeń. Text dop.: Eph. 4, 1-6; pop.: Łuf. 14, 1-11.

23			11	5 48	5 55	☿	4	8
24 pónbdz.	Jana pod	Gerarda	12 Antonijw	5 50	5 53	☿	šh.	p.
25 wut.	Kleofasa	Kleofasa	13 Materna	5 52	5 51	☿	6	24
26 frjeda	Cypriana	Cypriana	14	5 53	5 48	☿	6	56
27 šhtw.	Rof. a Dam.	Rof. a Dam.	15 Nikitasa	5 55	5 46	☿	7	33
28 pjatf	Wjazsława	Wjazsława	16 Eufemije	5 57	5 44	☿	8	15
29 sobot.			17 Sofije	5 58	5 41	☿	9	3

40. tydzeń. Text dop.: Hebr. 10, 38-11, 6; pop.: Matth. 22, 34-40.

30			18	6 0	5 39	☿	6	59
wjedz.	18. n. p. sw. rr.	19. n. p. sw.	18. n. p. sw.					

Bošleni
b. št. 2. sept.
rano 0 hodz.
58 min. pšchi-
nješe czopty
czaš.

☉ Młody
męš. 9 septem.
rano 3 hodzi.
4 min. połaže
na rjane dnj.

☾ Pręni
b. št. 17. sept.
rano 4 hodz.
17 min. ma
jenat rjane
wjedro.

☿ Pošny
b. št. 24. sept.
pop. 2 hodz.
45 min. dyrbi
deszcz pšchi-
nješ.

Stołętna
protyka:

Wot 1. do 6.
czopto; 8. mros;
9. šuma; wot
13. do 16. rje-
nje; 18. deszcz;
na to hacz do
21. rjenje; wot
21. hacz do kon-
za deszczik a
mostry czaš.

1. Żitawa.*
2. Barszcz.*
3. Stokrnjo.*
4. Rhocebus.*
5. Damna.*
6. Męšwaczi-
dło.*
7. Mużakow.*
8. Wolbramozh.*
9. Kalawa.
10. Nowosalz.
11. Żarow.*
12. Radeburg.*
13. Kamienz.*
14. Drjomt*
15. Lubin.
16. Mikoras
17. Wostronwz.*
18. Rychbach.
19. Kakech.*
20. Bart.*
21. Biskopien*
22. Estanknow*
23. Gubin.*
24. Trębule.*
25. Potcznizh*
26. Wošlinf.*
27. Wjelecjin*
28. Grodziszc-
czo.
29. Wojerecy.*

30. Wopomajenja
hódne dnj.
31. Kwatem-
ber.
32. Mattheja.
33. Michała.
34. Skralowska
renta.

1866. Oktober,

winowz,

ma 31 dnjów.

Měřaczkowe
přeheměnjene.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Sermanti
a
řtótne witi.

Dňdzenje a dnj.	Porjebžena protyka		Stara julianska 5 September.	☉			Měřestě inamjenja	☾	
	evangelska.	katholfska.		řhad. h. m.	řhow. h. m.	řh. řh. h. m.			
1 pónďž.	Remigija ☾	Remigija	19 Terfima	6 2	5 37		11 0		
2 wut.	Rahele	Rahele	20 Eustachija	6 3	5 35		řh. d.		
3 řrjeda	Magiminiana	Randida	21 Kwalemb.	6 4	5 33		07		
4 řhtw.	Franziška	Franca Sev.	22 Fokasa	6 6	5 31		1 15		
5 pjatř	Placida	Placida	23 Jan. podj.	6 8	5 29		2 24		
6 řobot	řidň	Marfa b.	24 Thekle	6 9	5 27		3 22		
41. tydžen. Text dop.: Eph. 4, 22—28; pop.: Luc. 10, 38—42.									
7 njedž.	19. n. p. řw. iv.	20. n. p. řw.	25 19. n. p. řw.	6 10	5 25		4 39		
8 pónďž.	Eřraima ☾	Brigitty	26 Jana theol.	6 13	5 23		řh. p.		
9 wut.	Dionys.	Dionysija	27 Kalistrata	6 15	5 20		5 47		
10 řrjeda	Athanasija	Franziška ř B.	28 Charitona	6 17	5 18		6 15		
11 řhtw.	Sereona	Placidije	29 Mirala	6 18	5 16		6 44		
12 pjatř	Magim.	Magimiliana	30 Rehorja	6 19	5 14		7 18		
13 řobot.	Kolom.	Eduarda	1 oktobra	6 20	5 11		7 56		
42. tydžen. Text dop.: Kol. 3, 14—17; pop.: Luc. 13, 6—9.									
14 niedž.	20. n. p. řw. iv.	21. n. p. řw.	2 20. n. p. řw.	6 22	5 9		8 40		
15 pónďž.	ředwiti	ředwiti	3 Dionysia	6 24	5 7		9 30		
16 wut.	řawka ☾	řawka	4 Hierotheja	6 26	5 5		10 27		
17 řrjeda	Innocenz.	řlorent b.	5 Charitiny	6 28	5 3		11 27		
18 řhtw.	Lufascha ev.	Lufascha ev.	6 Dom. jap.	6 29	5 1		řh. d.		
19 pjatř	řerbinda	řětra ř Alf.	7 Sergija	6 30	4 59		0 34		
20 řobot.	Wendelina	Wendelina	8 Pelagija	6 32	4 57		1 44		
43. tydžen. Text: 1. řětr. 1, 22—25; pop.: Matř. 25, 1—13.									
21 niedž.	21. n. p. řw. iv.	22. n. p. řw.	9 21. n. p. řw.	6 34	4 55		2 57		
22 pónďž.	Kordule	Kordule	10 Eulampija	6 36	4 53		4 13		
23 wut.	Severina ☾	Severina	11 Filippa	6 37	4 50		5 32		
24 řrjeda	řalomy	řafaela	12 Proba	6 39	4 48		řh. p.		
25 řhtw.	řhlemiany	řhrysantha	13 Kampa	6 41	4 46		6 7		
26 pjatř	řioba	řvariafa	14 Nazaretha	6 43	4 44		6 54		
27 řobot.	řabiny	řabine	15 Euthimija	6 45	4 42		7 49		
44. tydžen. Text: řhilipp. 1, 3—11; pop.: Matř. 18, 21—35.									
28 niedž.	22. n. p. řw. iv.	23. n. p. řw.	16 22. n. p. řw.	6 46	4 41		8 51		
29 pónďž.	řarciffa	řarciffa	17 Hooseasa	6 47	4 40		9 58		
30 wut.	řlaudija	řlaudija	18 Luk. evng.	6 49	4 38		11 6		
31 řrjeda	řew. řef. ☾	řolfganiga	19 Joěla prof.	6 51	4 36		řh. p.		

☾ Pořleni
běřtř. 1. oktob.
řano 6 hodž 58
min. pořaze na
jařne a cžopře
dnj.

☾ Mřodň
měř. 8. okt.
wjeczor 5 hodž.
47 min. přehi-
njeře deřczj se
řymu.

☾ Přeni
běřtř. 16. okt.
wjecz. 10 hodž.
13 min. ma
njewořtajue
wjedro.

☾ Pořny
měř. 24. okt.
řano 1 hodž.
2 min. pořaze
na řjenišchi
cžajř.

☾ Pořleni
běřtř. 30. okt.
pop. 3 hodž.
35 min. přehi-
njeře deřczj a
řymny mětr.

—

**Stolětna
protyka:**
Wot 1. hacž
do 13. njewoř-
řtajue wjedro;
wot 14. hacž
do 25. je ja-
ra řhyma; 26.
deřczj; 29. a
30. řhyma, 31.
deřczj.

1. řjernaczjž*
řuczina.*
řuffa.*
řakery.
řubž.*
řuboras.
  3. řjeřwaczj-
řto.*
řrořhn.
  4. řrafow.*
  8. řubij.*
  - řaherachow.*
řybalin.
řulow.
řrabiny.*
  9. řarřczj.*
řrořř.*
  15. řinsborř.*
řořpork.
  16. řořřow.
řřhřomow.
  17. řakezy.*
  22. řrađžjany
(ř. měřto).
řalřhtrow.
řadmě-
řicu.*
  - řořřichyn.
řahaň.*
  23. řřhibřeg.*
  24. řiřkopizj.*
  25. řrřranb.*
  27. řudyschin.*
  28. řařoňja.
  29. řrořny.*
řřhřwakt.*
řuhřand.
řěřořchow.
- Wopomnjenja
hōdne dnj.**
1. Wopalenřka
pořladniža.
  28. řřhmana
řudň.

1866. December,

hodownik,

ma 31 dnjów.

Męścackowe
pschemienjenje.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Hermanfk
a
skótne wiski.

Zhdjenje a dnj.	Porjedzjena protyka		Stara julianska November.	ffhab. ffhom.		Mjescelje inamjenja	D ffh. fh. h. m.
	evangelska.	katholska.		h. m.	h. m.		
1 sobot.	Longina	Eligija	19 Abadiasa	7 41	3 57		1 28
• 49. tydzeń. Text dop.: Luc. 1, 67—75; pop: Romf. 13, 11—14.							
2 mjedz.	1. n. adventa	1. n. adventa.	20 n. p. sw.	7 43	3 57		2 33
3 pónđz.	Frauca Kav.	Franca Kav.	21 Mar. wop.	7 44	3 56		3 35
4 wut.	Borbory	Sabbasa	22 Filemona	7 45	3 55		4 38
5 frjeda	Amoša	Pauliny	23 Amfilocha	7 47	3 55		5 39
6 sčtw.	Mikłwš	Mikławšca	24 Katrziny	7 48	3 54		6 38
7 pjatk	Maršw.	Ambrosija	25 Klementa	7 50	3 54		th. p.
8 sobot.	Mar. podj.	Mar. podj.	26 Jurija	7 51	3 54		5 20
50. tydzeń. Text dop.: Matth. 3, 1—10; pop.: Zap. ff. 3, 22—25.							
9 mjedz.	2. n. adventa	2. n. adventa	27 n. adv.	7 52	3 54		6 11
10 pónđz.	Sudithy	Sudithy	28 Sčepana	7 53	3 53		7 8
11 wut.	Damasa	Damasa	29 Paramona	7 54	3 53		8 8
12 frjeda	Epimacha	Dionysije	30 Handrija	7 55	3 53		9 12
13 sčtw.	Lucije	Lucije	1 decembra	7 56	3 53		10 20
14 pjatk	Iřidora	Miklasija	2 Habakuka	7 57	3 53		11 28
15 sobot.	Ignaza	Khrystiny	3 Sofrona	7 58	3 53		th. d.
51. tydzeń. Text dop.: Luc. 3, 15—17; pop.: Kol. 1, 12—15.							
16 mjedz.	3. n. adventa	3. n. adventa	4. n. adv.	7 59	3 53		0 40
17 pónđz.	Iřaaka	Lazara	5 Mikławša	7 59	3 54		1 54
18 wut.	Wunibalda	Theotima	6 Ambrosija	8 0	3 54		3 10
19 frjeda	Kwatember	Suche dnj	7 Patapija	8 1	3 54		4 28
20 sčtw.	Ammona	Liberata	8 Iany pod.	8 2	3 54		5 44
21 pjatk	Dom.	Domascha	9 Minasa	8 2	3 55		ffh. p.
22 sobot.	Deaty	Flora	10 Daniela	8 3	3 55		5 14
52. tydzeń. Text dop.: Jan. 1, 15—18; pop.; 1. Jan. 1, 1—4.							
23 mjedz.	4. n. adventa.	4. n. adventa	11 n. adv.	8 3	3 54		6 26
24 pónđz.	Hadama a Iěvň	Hadama a Iěvň	12 Spiridona	8 4	3 58		7 39
25 wut.	1. řw. hodow	1. řw. hodow	13 Eustraca	8 4	3 57		8 53
26 frjeda	2. řw. hodow	Sčžepana	14 Kwatembr.	8 4	3 58		10 5
27 sčtw.	Jana evang.	Jana ev.	15 Eleuthrija	8 4	3 58		11 14
28 pjatk	Mjew. d.	Mjew. d.	16 Aggaja	8 5	3 59		ffh. d.
29 sobot.	Jonathana	Domascha biřf.	17 Star. wótc.	8 5	4 0		0 22
53. tydzeń. Text dop.: Jac. 1, 9—14; pop.: Jaf. 4, 13—15.							
30 mjedz.	n. po hodz.	n. p. hodz.	18 n. adv.	8 5	4 1		1 27
31 pónđz.	Sħwēřtra	Sħwēřtra	19 Polifaca	8 5	4 2		2 30

☉ Mřody
měř. 7. dez.
rano 6 hodz.
14 min. pšchi-
njeře abo
beřčę abo
řněř.

☾ Přeni
běřf. 15. dez.
rano 5. hodz.
32 min. manje-
wobřajne mje-
dro.

☽ Pořny
měř. 21. dez.
wječřor 9 řb.
32 min. pořaje
na wetr, řněř
a beřčę.

☾ Pořleni
běřf. 28. dez.
wječřor 8 řb.
12 m. pščinje-
ře řymne mje-
dro.

Stoletna
protyka:
1. řyma; 4.
řněř; wot 5.
řačř do 10.
beřčę a wulka
woda, 11. a 12.
beřčę; 13. a 14.
hrořne mjedro;
21. řněř; wot
22. řačř do
řonza řyma.

1. Žitawa.*
  3. Biskopicy*
  4. Bart.
(lane wiski)
  5. Mjeřwaczi-
dło.*
  10. Drjomf.*
Džęc.*
Mitoras.
Brobň.*
  12. Eifenberg.
  14. Stara.
Darbna.
  15. Trěbule.*
Wojerecy.
  17. Ruboras.*
Šróbř.
Kulow.*
  18. Barřčę.*
  19. Rařęř.*
Kuhlant.
  21. Muzakow*
- Wopomnjenja
hódne dnj:
4. Bərbory.
21. Domascha
24. Patorzija
Kralowřa
renta.

S u l i c j b o w a n i e d a n i e.

Kapitał.	3 Procent.		3 1/2 Procent.		4 Procent.		4 1/2 Procent.		5 Procent.		Kapitał.
	złoty.	p. ngl.	złoty.	p. ngl.	złoty.	p. ngl.	złoty.	p. ngl.	złoty.	p. ngl.	
1	9	7/10	1 1/2	9/10	1	1	1 1/2	1 1/10	1 1/2	1 1/10	1
5	45	3 7/10	5 2 5/10	4 7/10	6	5	6 7 5/10	5 6/10	7 5	6 3/10	5
10	9	7 5/10	10 5	8 5/10	12	10	13 5	11 1/10	15	1 2 9/10	10
15	13 5	1 4 1/10	15 7 5/10	1 3 1/10	18	15	20 2 5/10	16 9/10	22 5	1 8 1/10	15
20	18	1 5	21	1 7 3/10	24	20	27	2 3 5/10	2 5	2 5	20
25	22 5	1 8 1/10	26 2 5/10	2 1 9/10	1	2 5	1 3 7 3/10	2 8 1/10	1 7 5	3 1 3/10	25
30	27	2 2 1/10	1 1 5	2 6 1/10	1 6	3	1 10 5	3 3 1/10	1 15	3 7 1/10	30
35	1 1 5	2 6 3/10	1 6 7 5/10	3 6/10	1 12	3 5	1 17 2 5/10	3 9 1/10	1 22 5	4 3 1/10	35
40	1 6	3	1 12	3 5	1 18	4	1 24	4 5	2	5	40
45	1 10 5	3 3 5/10	1 17 2 5/10	3 9 1/10	1 24	4 5	2 7 5/10	5 6/10	2 7 5	5 6 3/10	45
50	1 15	3 7 1/10	1 22 5	4 3 5/10	2	5	2 7 5	5 6 3/10	2 15	6 2 1/10	50
60	1 24	4 5	2 3	5 2 5/10	2 12	6	2 21	6 7 5/10	3	7 5	60
70	2 3	5 2 1/10	2 13 5	6 1 3/10	2 24	7	3 4 5	7 8 1/10	3 1 5	8 7 1/10	70
80	2 12	6	2 24	7	3 6	8	3 18	9	4	10	80
90	2 21	6 7 1/10	3 4 5	7 8 1/10	3 18	9	4 1 5	10 1 3/10	4 1 5	11 2 5/10	90
100	3	7 5	3 15	8 7 5/10	4	10	4 1 5	11 2 5/10	5	12 5	100
200	6	15	7	17 5	8	20	9	22 5	10	25	200
300	9	22 5	10 15	26 2 5/10	12	20	13 15	37 5/10	15	37 5	300
400	12	1	14	1 5	16	1	18	1 15	20	1 20	400
500	15	1 7 5	17 15	1 13 7 5/10	20	1	22 15	1 26 2 5/10	25	2 2 5	500
1000	30	2 15	34	2 27 5	40	3	45	3 22 5	50	4 5	1000
5000	150	12 15	175	14 17 5	200	16	225	18 22 5	250	20 2 5	5000

Wzliczowanie, każ wysoko 1 punkt pśchódze, bydy zentnar 1, 2, 3 hacj 100 tol. pfacji.

Zentnar ma 100 puntow; 1 tol. 30 ngl., 1 ngl. 10 wp.

złoty.	p. ngl.	złoty.	p. ngl.	złoty.	p. ngl.	złoty.	p. ngl.	złoty.	p. ngl.	złoty.	p. ngl.	złoty.	p. ngl.	złoty.	p. ngl.				
																tol.	ngl.	tol.	ngl.
1	3	11	3 3	21	6 3	1	9 3	41	12 3	51	15 3	61	18 3	71	21 3	81	24 3	91	27 3
2	6	12	3 6	22	6 6	32	9 6	42	12 6	52	15 6	62	18 6	72	21 6	82	24 6	92	27 6
3	9	13	3 9	23	6 9	33	9 9	43	12 9	53	15 9	63	18 9	73	21 9	83	24 9	93	27 9
4	12	14	4 2	24	7 2	34	10 2	44	13 2	54	16 2	64	19 2	74	22 2	84	25 2	94	28 2
5	15	15	4 5	25	7 5	35	10 5	45	13 5	55	16 5	65	19 5	75	22 5	85	25 5	95	28 5
6	18	16	4 8	26	7 8	36	10 8	46	13 8	56	16 8	66	19 8	76	22 8	86	25 8	96	28 8
7	21	17	5 1	27	8 1	37	11 1	47	14 1	57	17 1	67	20 1	77	23 1	87	26 1	97	29 1
8	24	18	5 4	28	8 4	38	11 4	48	14 4	58	17 4	68	20 4	78	23 4	88	26 4	98	29 4
9	27	19	5 7	29	8 7	39	11 7	49	14 7	59	17 7	69	20 7	79	23 7	89	26 7	99	29 7
10	30	20	6	30	9	40	12	50	15	60	18	70	21	80	24	90	27	100	30

Někotšī europiſky wjerchojo.

Jan, kral ſaſſki, rodž. 12. dezembra 1801; ženjeny ſ Amaliu Auguſtu, bajerſkej pryņzeſynnu, rodž. 13. novembra 1801. Džěci: 1) Bjedrič Auguſt Albert, rodž. 23. haperleje 1828: ženjeny ſ pryņzeſynnu Karolu ſ Waſa, rodž. 5. auguſta 1833; 2) Marja Hilžbjeta, rodž. 4. febrnara 1830, wudowa njebo gemueſiſkeho wójwody Ferdinanda: 3) Bjedrič Auguſt Jurij, rodž. 8. auguſta 1832, ženjeny ſ portu-galſkej pryņzeſynnu: Janu Marju, rodž. 21. julija 1843; 4) Sofia, rodž. 15. mjerza 1845.

Bjedrič Wylem I., kral prufki, rodž. 22. mjerza 1797. Franz Joſef, kžězor rafuſki, rodž. 18. auguſta 1830. Alexander II., kžězor ruſki, rodž. 29. haperleje 1818. Napoleon III., kžězor franzoſki, rodž. 20. hap. 1808. Abdul Aziz, kžězor turoſki, rodž. 9. febr. 1830.

Ludwig II., kral bajerſki, rodž. 25. auguſta 1845. Leopold, kral belgiſki, rodž. 16. dezembra 1799. Chryſtian IX., kral danſki, rodž. 8. haperleje 1818. Jurij I., kral gričifki, rodž. 24. dezembra 1845. Jurij V., kral hanoverſki, rodž. 27. meje 1819. Wylem III., kral niederlandſki, rodž. 19. febr. 1817. Louis I., kral portugalſki a algarbiſki, rodž. 31. oktobra 1838.

Pius IX., banž romſki, rodž. 13. meje 1792. Viktor Emanuel, kral itaſki, rodž. 14. mjerza 1820. Iſabella, kralowa ſchpaniſka, rodž. 1. oktobra 1830. Korla XV., kral ſchwebski, rodž. 3. meje 1826. Korla, kral württembergſki, rodž. 6. merza 1823. Viktoria, kralowa jendželſka, rodž. 24. meje 1819. Miſkawſch, wjerč czornohórſki, rodž. 6. dezembra 1841.

1.

Bombaj Wóh wam!

Hdž ty, luby čitarjo, rano ſ čičeho ſpanja wotučžiſch, dha je to wěſtje tvoje přenje džěto, ſo ſo k temu modliſch, kiž je tje ſtworik a ſdžeržak. Njenišcho ſo pač modlicž njemožech, khiba ſ tymi ſłowami Knjeſoweje modlitwy: Wótcze naſch, kiž ſy w njebjechach! Pomysl ſebi, kajta je to woſebna čzeſč ſa tebe, ſo temu wſchewomóžnemu Bohu, temu ſtworiczelej njebjehow a ſemje móžech rělacž: wóh! a hdž ty Wožeho roda a Wože džěcjo ſy, dha dyr-biſch ty ſo pěknje a pſchiftojnje ſadžeržecž, a nje-ſmėſch žanu ſłóſč čzinicž, ani ſ myſlicžku, ani ſ ja-ſykom, ani ſe ſtutkom. Wopomni dale: kajle to wu-bjerne wjeſele ſa tebe je, ſo čte tajki móžny Wóh twój wóh byčž; ty ſo potajkim pſched niſim njetrje-baſch bojecž, pſched žanym čłowjekom, ani pſched ža-nym čžertom, ani pſched žanym njeſbožom! Spomi-naj pſchi tym na to, ſo je kóždy čłowjek, ſ ko-trymž wobkhadžech abo rycžiſch, Wože džěcjo runje kaž ty, a ſo ty ſe wſchitkimi, woſebje pač ſ tvojim mužom, ſ tvojej žonu, ſ džěczimi, ſ bratrom, ſe ſo-tru a ſ čzeledžu pſchiftojnje a lubošnje maſch wob-khadžecž a ſo hladacž, ſo njeby nikomu žaneje kſchiw-by čzinik, ani nikoho njeſrudžik, pſchetož tón njebjekſki Wóh ſo po wſchitkič horje bjerje. Njeſabudž tež,

ſo, hdž je twój Wóh w njebjechach, ſemja twój pra-wy wóžny kraj njeje, ale ſo ſy na njej jenož zuſob-nik a podrožnik. Po tajkim njeſmėſch na ſemſke wěžy ſwoje žyke ſbože ſačožicž, ani tudy lute wjeſele dny ſebi žadacž, ale, jeli ſo maſch tudy wobčzežnoſtje, kſchiwdu a próžu, dyrbiſch ſebi prajicž: ja ſym tudy hiſchče w zuſbje a w wučžbje; hdž pač domo! pſchindu, ſmėje to wſchitto ſwój tónž.

Na to wſchitto ſpominaj ſwěru, jeli ſo ſo rano modliſch: Wótcze naſch, kiž ſy w njebjechach; wopomni tute kraſne ſłowa, předy hacž ſo dale modliſch a ſtaraj ſo, ſo bu ſo twoja duſcha temu Knjeſej na žyčy džen ſwječjika. Jeli pač čzeſch wo dnjo ſky abo njeſčerplivy abo njeſpokojny abo ložny ſmyſlenny byčž, dha praj k ſwojej duſchi: ſy dha ſaſo ſabyka, kač ſy ſo dženſ rano modlika a ſačto ſy ſlubika, je to tebi žel, abo čzeſch ty ſwój ſlub ſaſo lamacž? Čač rycž ſe ſwojej duſchu rano a žylicžki džen, dha budze tebi twój njebjekſki Wóh, tón wjerſchny, pom-hacž k wſchej ſwjatocžji a prawdowſčji, kotraž ſo jemu ſpodobu.

Wſchitke próſtwy pač, kotrež tuta kraſna Knje-sowa modlidwa w ſebi wopſchija, kſchecžana na lute dobre wěžy dopomnja. Přěnja próſtwa ma ſo, kaž wěſch: ſwječzene budž tvoje mjeno! Čač wjele čze to tola prajicž: Čsy to ſebi hižom ſwěru pſche-myſlik, luby bratſje, luba ſotra? Člej! njeđela je. Čačto mohł wſchitke ſwony licžicž, tute moſaſne jaſyki,

kotrež na tajkim dnju mot ranja sem po semi rycza a kincja a tych, kotrychž ma tón njebjeski Wóž w Chrystuku Jefuku, swojim synu, sa swoje džeczi, do doma Božeho a do chrtowow a zyrkwičkow, kiž k jeho čjeszi w městach a na wšach steja, lubosnje pscheproschujaja a wołaju! A nutskach w templach a swjatnizach hraja so byrgle a we možnych spěwach sanječu so nutrne, khwalobne khěrłusche k čjeszi tšjeničžeho Boha; kemschazy lud so kłaknje, sthknje ruzh psched nim, džakuje so, pošlucha na jeho słowo, kaje so, prošh, lubi a modli so a jeho swjate mjeno budže swjeczene, kaž w njebjesach, tak tež na semi. A ty nochyzł tam hiež, ty chyzł so wufantnyč wot tuch Wožich službow a wopuschczicz tute shromadžisny? Ty by chyzł čzinicz po waschnju naschego čaša, po kotrymž wulki džel kschescjanow njebjeski džei wot swjeczuje a wo Bože słowo a wo kemschi khodzenje njerodži? Wóh swaruij! Slej psched mojimi wofnami steji wulka možna lipa, ta pokhila swoju hlownu, hdyž ju tón Snjes se swojim wětrom tšchape a ty sy wjazh, dyžli tajki shtom, sy rosomne stworjenje, kotrež je wón sebi shtowal, so by něšto był k khwalbje jeho čjesze, a ty njechal so njebjeski džei psched nim pokhileč, so by swjeczil jeho swjate mjeno? Ně! ty, kiž ty to čitach, čini, shtož so tebi šlucha a nječomdž so njebjelu a swjate dny kemschi khodžič, so by pošluchal na to, shtož ma twój Wóž w njebjesach s tobu ryczeč k sbóžnoszi twojeje dusche.

Hdyž pač kemschi džesch, dha njemobleč so niz jenož njebjesku kufnju, ale tež njebjesku duschu a wostaj domach w komorzy abo wó istnje swoju wšchědnu wutrobu, kotraž jenož na semste myšli a pohladuje. Njedonješ do Božeho templa serfawz a njerjad domjazhch a swětnych starosczow. Njeryč na kemschazym puczju shnike a nječnomne rycze, so so njerospróschisch! Pschetož Bože mjeno so jenož njeswjeczi s tym, so kemschi khodžič, ale so so tež w Wožim domje nutrne a pschistoinje sadžeržisch. Hdy by do wutrobow tuch ludzi pohladáč mohł, kotšič njebjelu w Wožim domje w swojich kawlach šedža, shtó by tola widžil! Wo swonkownym napohladje su wšchal pčni dosč, ale w snutskownej wutrobje mjerwi so wšcho wot starosczow wo kublo a dour a hospodarstwo. Se swojej hubu modla so k Bohu, ale myšle rejwaja wołoko stoteho czeleca, kotrež swět reka. Njich kufnja je čžista a pobožne njich woblíčo, ale

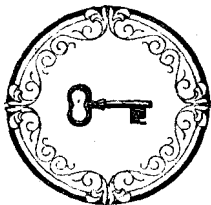
wutroba je pokna hrošneho jěda, pokna sawiszeje a njepopschecza a bjesbožneje hordosze. Někotry w swojej wulkej nutrnoszi wufnje a drěma a spi, jako by w swojim kožu ležal. Sswjeczi so s tym Bože mjeno? Dopomni so, hdyž je njebjela, shtó přenja próstwa we wógenaschu praji a nastaj swoju nohu, so by shtó, hdyž Boža čjesz bydl a napominaj tuch swojich, swoje džeczi, swoju czeledž, so bychu doma njewostali. Pomhaj se skutkom a s pschitkadom a s dobrym napominanjom, so so s njenušnym džěkom Snjesowu džei njewotswjecza. Hdyž pač sy w kemschach, budž nutry a pošluchaj na Bože předowanje, hewal so kameho sjebaš.

Sswjeczene budž twoje mjeno! — to njeje próstwa jenož sa njebjelu, ale placzi sa wšchitke dny tydzenja, a dyrbi so kóžu hodžinu kóždeho dnja stacz. Hdyž po hašach w mječje abo na wšach khodžič, pošluchaj na to, shtož tam kšchisch. Džeczi, kotrež tam hraja, wołaju: mój Božo, mój Jefuso, jako njeby to ničjo na sebi měto a tola budže s tym Bože mjeno wot swjeczene! To su hrěšne a nječnomne rycze w džeczazej hubje, kotrež njich staršich cžezh budža, so je nječbu lěpje wučili, druhu kaseň džeržez. A temu šedžuj tola na te lestrawste, klješke słowa, kotrež so rycza w domach, w hróždach, w korečmach, na polach, na wifach, a to čžinja čži šami, kotšič rano a wječor ruzh sthknjo so modla: swjeczene budž twoje mjeno. Njeje to, jako bychu swój šmėch s Bohom mječ chžyli? S jeneho rta wukhadža khwalenje a pokliwanje! Je to prawje? Je to pschistoinje? Njewěšch ty, so dyrbišch na šudnym dnju samolwjenje dacž sa kóže njewužitne škowčžo?

Washington, general a pschedšyda amerikansteje republiki, muž sławny a khróbky wojak, kiž swój lud nawjedomasche a, so by jón wot knještwu šendželczanow wumohł, wóžnu wjedžische, šedžische junu s něotrymi wšchschimi wojakami a wóššowymi fastojnikami pola wobjeda. Šedyn wot njich klješke słowo wupraji. Washington, jako to wukšycha, položil nój a widlicžki wot so a pohladny s wótrym mišljenjom na teho klješerja, so so tón nastróža a hlownu pokhili. Za sebi myšlach, praji wón, so šym w towarštwje kschesczanskich a pschistoinych mužow! Wot teho čaša je to dołho w Americy sa wulku hanibu placžilo, hdyž shtó klješche. W Němžach a, Bohu žel, tež w Šerbach to ludžo sa hanibu špšnacž njechadža, a njeje to niz

jenoz haniba, ale wulki hrech, hdyz shto fakruje a lestruje a klize! O! so by tola Boze mjeno so swieczilo! So bychu mkodzi kaz stari tola wuknyli, temu cjesz dawacz a wopokasowacz, kiz jich Woczez je w njebjesach, a Boze mjeno sa swjate dzerzeli, Boze klowo wuknyli, temu kamemu werili a swjeczi jako dzeczi Boze po nim czinili; k temu pomhaj W6h! —

2.

Rjane wubudanje rjaneho hubanczka.

August II., krumwercz sakski a kral polski, kiz 1. februara 1733 we Warschawje wuruje, s pschimjenom Sshlny, be we wojnje khr6bny a wutrobity, w czasku m6ra pak pscheczinjaty a lubowasche krašne žiwjenje. Pschi tym pak wopokasowasche w6n pscheczimo kwojim poddanam wulku mikoscz. — T6n kamy pschewywasche junu w libigawje pola Drazdjan na tamnym hrodze, kotryz be polnemu marschalej s Flemming wotkupit, a wukhodzowasche so jene ranje czicheho nal6cza w tamnej wokolnosczji. Zaneho kšuzomnika w6n pschi bebi njem6jesche a dz6sche we wsch6dnjazej kulni bje wscheho swontowneho wusnamjenjenja, so nihto jeho sa krumwerczka njedzerz6sche. Bu pak tehdy s libigawa do Zschizewiga droha twarjena, wot kotrejez žadny kš6d so wjazn njenamaka. Wjele mužow m6jesche na drošy dobre dz6lo. K nim stupi kral a prajo: pomhaj W6h, pschihadowasche jim. Wschizy jeho sa jeneho wobledzbowarja dzerzachu a hdyz bechu jemu wjeršch-pomasy prajili, dz6lachu kwoje dz6lo dale a njestarachu so wo njeho. Bjes tymi dz6laczjemi be pak mkodny muž, kiz so sdasche pilnischy bycz, dyžli wschizy drusy a wješ6lšcheje myšle be w6n tez, pschetož w6n hwišdasche pschi kwojim dz6le a sp6wasche jene hr6nczko po druhim.

Kak r6kasz? prasz6sche so jeho kral.

Marczin Karig, wotmolwi t6n.

Kak wjele bebi sa džen saškuzišch?

Schtyri kš6borny!

To wjele njeje, praf mi tola, kaf dha m6zesch so wot teho žiwicz?

Sso žiwicz? rjekny Marczin Karig, hdy by to jeniczke byko, ja so wot teho jenož nježiwju; ja wot teje msdy dan sa wulki kapital placzu a wysche teho bebi kapitalije hromadzju! M6zeczje wy to tez, knjeze?

Duby pscheczelo, wotmolwi kral, ty mi s tym hubanczko prajisch; potaž mi klucz k njemu a ja chzu tebe khwalicz a czi to derje saplaczicz!

Dha p6cje k6bu do mojeho wobhdlenja, rjeknu t6n mkodny muž a dolež be runje czas swacziny, poda w6n so do blisko ležazeje kš6ze a kral dz6sche sa nim.

Psched kš6znymi durjemi k6džischtaj wobstarny muž a sch6džawa ž6nka. Šleczje, praji t6n dz6lacz6t k6 kralej, to staj m6j nan a moja macz, kotraž wš6keje staroby a wulkeje kš6bosczje dla njemožetaj wjazn dz6lacz a ja jeju s tym, shtož bebi saškuzju, žiwju. Bako bech ja mkodny, staj wonaj sa mnje dz6latoj, mje do škole kš6toj a w bojosczji a napominanju k temu knjezej wotežahnjoj. To je t6n kapital, sa kotryz ja netk dan placzu. Na to wje-džische w6n krala do jstwy, hdyž sch6cz dz6czi k6-džische a jich macz kš6dza bjes nimi pilnje psch6dzo kolesto wercz6sche. Š6lžy w knihach czitachu abo pišachu, holžy schizachu abo psch6džichu. Šleczje, praji Marczin, na to šad6o pokasuju, ja tu czinju, kaf mojej staršchej staj czinikoj; ja bebi tudy kapital hromadzju, kotryz, da-li W6h, mi rjanu dan pschimje!

Kral bu kš6bofo hnuty. W6n khwalesche te dz6czi, kotrež w6 jstwe bechu a pschistojnje: božemje, knjeze, prajachu, a psch6jesche tymaj staršchimaj psched kš6žu sbože, so mataj tajkeho šyna. Nihto jeho nješp6sna, so be w6n kral; w6n tez njewostaji jim žadny dar, pschetož w6n žane pšenjesy pschi bebi njem6jesche, kš6bi pak, so chze b6ršy sašo pschimcz.

Nasajtra rano sahe pschib6ža k Marczinej kralowski behar a pschipowjedzi jemu, so ma so hnydom swoblelacz a do Drazdjan na kralowski hr6d pschimcz, dolež chze kral s nim rycz6cz, so pak nikomu wo wšy niczo prajicz njeknje, hdy ma hicz. Netk w6n halle sa tym pschim6že, shto be t6n knjes byl, kiz wcz6rawšchi džen jeho be wopytal. Hana, rjeknu w6n k kwojej ž6nje, to je naš najhnadnisch kral byl, kiz wcz6ra pola naš be; W6h požohnuj jeho! Na to woblecze so w6n kwoju najkš6schu njedželku kš6nju

a chwataſche do Drażdżan. Tam bu wot kralowſkeho ſłużomnika, kiż bę na njecho czaſat, do jeneje ſtwiętzi wjedzeni, hdzeż jemu w mjenje krala 100 tolerjow wupłacziſchu. Po ſhwili pſchindze tam kral ſam a ryczeſche ſ nim pſcheczelnje, jeho ſhwaljo dla jeho dżakomnoſcze pſcheczimo ſtarſchimaj, dla jeho ſpoſojneho a bohobojaſneho žiwjenja a dla roſomneho woteżehnjenja dżęci. Ty ſy mi wczera, pſchiſtaji wón, rjane hudanczko nawdał a je też wuhudacz pomhał. Ja chzu tuto hudanczko mojim hoſczam, kotrychż ſym dženſa ł wobjedu ſebi pſcheproſył, nawdacż a pſchikażu tebi, ſo ty nikomu wo tym niczo njeprajieſch, ł najmjeiſchemu, rjeknu wón ſo ſmęjo, prjedy niż, hacż mje njeſy poł ſta krócz ſaſo widził.

Marczin Karig to ſ wjeſekym duchom polubi a chwataſche dom, ſo by ſo ſ tymi ſwojimi teho wulſkeho ſboża wjeſelił, kotreż wón w ſafu męjeſche.

Tehdy bę wjele woſebnych zuſych hoſczi pola krala Auguſta na wopyt, każ Don Giovanni, Gaſton, herbſti prynż ſ Florenza, ſwudowjena fęrschczina Naſawſta, marſhrabja Ernſt ſ Bayreutha, Eleonora, wudowa prynza Turja ſ Radziwilla a druſy. Pſchi tajkich ſtkadnoſczach lubjeſche ſo kralej, węſte żorty wuwjeſcz a ſwojich hoſczi ſ nęczim ſwjeſelicz. Tym ſamym, kotſiż runje pola njecho pſchebymachu, myſleſche ſebi ſ tym wjeſele pſchihotowacz, ſo jim to hudanczko nawda. Najbóle chyniſche wón jemu knjeni hrabinu ſ Zſerloe, mandżelſku najwyschſchego dwórneho marſchala do ſpytowanja wjeſcz, kotraż jako duchapołna knjeni a ſwojeje wulleję ſlutniwoſcze dla ſnata bę.

Jako ſo wſchitgy bęchu ł blidu ſyuhli, chwaleſche kral pſchede wſchitkimi ſwojimi hoſczemi tutu hrabinu ſ Zſerloe, ſo wona wę, każ niſtý druhi w zyſkym kraju, lutowacz, a prajeſche ł nje: ja chzu wam hudanczko prajicz, kotreż niſtý tał derje njebudze móz wuhudacz, każ wy, knjeni hrabina. Kaſke to je? praſcheſche ſo wona. Kral wotmolwi: kał je móžno, jo ſchtó, kiż kóždy džen jenoż ſchtyri ſlęborne ſaſtłuzi a žonu ſe ſchęſzi dżęczi ſeżiwicz ma, dai ſa wyſoki kapital płacz i wyſche teho ſebi hiſchcze kapital nahromadzi? Żedny mojiſch poddanow cżini to, pſchiſtaji kral; jeho mjeno njetrjebacze wjedzicz, ale kał wón to wuwjedze, to dyrbięze wuhudacz.

Wſchitzy hoſcjo, kotſiż ſa blidom ſedziſchu, ſo prózowachu, to hudanczko wuhudacz, nikomu pał ſo njeporadzi. Teho dla kral ſo ſmęjo praji: dokelż wi-

dżu, ſo na žane waſchuje ſa tej wężu njepſchindżecze, dha chzu wam czaſ woftajicz, hacż do dženſa ſa tydžen, pſchindżecze tehdom ſaſo ſe mni na hoſczinu a budżemny widzicz, ſchtó je mudry doſcz był, ſo je wotmolwjenje na moje praſchenje namakał; woſebje pał mam tu nadżiju, ſo wy, knjeni hrabina, kiż ſeje tajka mudra a ſlutniwa žona, mi ſa tydžen klucz ł hudanczku podacze.

Poſlenje ſłowa hrjebachu hrabinu Zſerloe móznye; wona ſebi wſchitku móznu próży dawafche, ſo by na kralowe hudanczko wotmolwjenje namakała — ale podarmo. Schtyri dny bęchu ſo hiżom minyke a wona niczo hiſchcze njebę wuhudaka. Tola bę jej wjele na tym leżane, ſo by kralej, kiż jej huſto ł lubu ryczeſche, wopolaſaka, ſo wona mudra je, każ ſlutniwa.

Wona pał męjeſche domjazecho wuczjerja ſa ſwoje dżęci, kandidatu duchomniſtwa, ſ mjenom Germann, kiż męjeſche węſtu wuſtojnoſcz; najezejſche hudanczka wuhudacz. Na teho ſo we ſwojej wullej nuſy wobroczi. Dokelż pał temu móžno njebę, na męjeſce prajicz, ſchtó ſ tym hudanczkom je, lubjeſche jej wón, ſo chze ſa něotre dny w tej węży pomhač. Tón ſo napraſchowaſche něotrych kralowſkich ſłużobnikow, ſ kotrymiż bę ſnaty, hdze je kral w poſlenich dnjach pobyl a naſhoni, ſo je w Ueligawje ſo ſadżerzał, ſo je tam na dróſy ſ dżelaczermom dołhi czaſ ſo roſręczował a ſo je ſ tym ſamym do jeho kęže ſaſchoł. Germann poda ſo hnydom do Ueligawa a namaka po dlęſchim napraſchowanju Marczina Kariga, ſ kotrymiż ſo do ryczow da. Każ wjele próży Marczin ſebi też dawafche, ſo by hubu dżerzał a niczo wo tym njepſcheradził, ſchtoż bęſche ſ kralom męł, dha tola Germann leſnje wjedziſche jeho do ryczow ſapleſcz, ſo bórſy ſhoni, kał ſo ſ tej wężu ma. Tola pał Marczin wjazy njeprajeſche, hacż ſo dyrbi Germann ſa něotre lęta ſaſo ſo wopraſchecz pſchiucz. Čžoho dla to? praſcheſche ſo tón. Na to wotmolwi Marczin, ſo je kralej ſlubil, ſo njecha prjedy, hacż njeje krala poł ſta krócz widził, nikomu niczo wo tym potajniſtwe prajicz. Pſchi tym woſta wón, ſo chze tuto ſlubjenje dżerżecz.

To prawje cżinicze, rjekny Germann ł Marczinej, hdyż pał dale niczo njeje, hacż krala poł ſta krócz widzicz, to móže ſo ſtač, ſa hodżinu ſym ja ſaſo tu a pſchiwjedu krala ſobu a wy móžecze jeho ſa poł ſta minutow poł ſta krócz widzicz. Na to chwataſche Germann do Drażdżan, pomjedafche hrabinje,

każ fak fo ta węż ma a prośchęże ju wo pol sta fak-
skich skotych dukatow, na kotrychż je kralowe snamjo
woteżijchżane, prajo, so temu Uebigawskemu muzej
skoty kral runje tak luby budze, kaž żywy, a so budze
šo jenoż na to waschnje patajnstwo hudanczka shtonicz.

Hdyż bę Germann šo k Marczinej wrócił a
jemu te pol sta skotych polasał, wobarasche šo tón
khwilu, bórny pał pschindze na hinajšche myšle. Wón
dosta te skote a jeho wutroba šo šmėješche teho wul-
teho bohatstwa dla, kotrej bę dobył. Žako šebi bę
wščitko derje wobhladał, nječzinješche šebi žane šwě-
domnje, Germannej wupowjedacž, tak šo s tym hudancz-
kom ma. Šrabina pał bę psches měru wješeka a
njemožešche džen docžakacž, na kotrymž by kralej na
jeho hudanczto wotmolwjenje dała.

Na postajenym dnju buchd wščitny hoscjo, kaž
tydžen prjedy, wot krala na hoscjinu do jeho hrodu
pscheproscheni a psches kralowskeho komornika bu
wščitkim pscheproschenym we mjenje krala porucžene,
šo dyrbja klucž k hudanczkej šobu pschinjesč.

Hdyž bęchu šo wščitny k šlidu pošynuli, pra-
šesche šo hnydom kral sa tym hudanczkom. Poniznje
šo wščitny wusnachu, šo jim njeje možno byto, je
wuhudacž. Seniczka hrabina s Šerloe bę wješeteje
myšle a praschesche šo krala khróble, hacž jej njeby
dowolene byto, klucž do jstwy pschinjesč dacž. Pschi-
njesč — klucž pschinjesč? praji kral šo šmėjo a
džiwajo, tón šo pschinjesč njetrjeba, tón šo na hu-
bomaj nješe. A pał tola, wotmolwi wona, wotpu-
ščeje mi, hnadny knježe, šo byč šmėka tón klucžik
šem pschinjesč dacž! Wona bę wščitko s Germannom
a s někajtim kralowskim štužobnikom prjedy pėtnje
wotrncžaka, a jako bę kwnyła, wotežinichu šo durje,
a fastupichu: Marczin Karig a jeho žona a jeho
šchěčž džěči a jeho staršchej, šwoblekani kaž winizarjo.
Marczin pał pokhili šo poniznje psched kralom, a psche-
poda jemu spėw wot Germanna wudžėłany, po čimž
wón s tymi šwojimi pó jstwy rejwasche. Tón spėw
mėješche pał šo tak:

Psches Lebje, kralo, šu šo krasne wėžy stafe,
Te nasche moczi šu s radosčju wohladate!
Hdže pał je w šwěče byt hdy tajti možny kral,
Psched kotrymž rejwat je s tej danju stary kapital?
To woboje je widžicž tu w Uebigawskim Marczinje;
Šchož staršchich lubosčž jemu dała je, to wón něk šaptaczi;
A hacž je runje kudy wón, dha tola hromadji
Šsej nowy kapital we šwojich džěči wutrobye,

So by šo šhubita wot jeho křudoba,
A so by dañ wón mět, hdyž pschindže staroba!

kral bę hnuty, hdyž tón spėw bę pschěčital a tola
trochu šty na Marczina, šo bę wšcho pscheradzil. Žako
pał hrabina jemu bę powjedala, šo Marczin je šlowo
džeržal a prjedy ničjo njeje prajil, hacž njebē krala
pol sta króčž widžil, šmėješche wón šó žakošnje a
wobdari s noweho Marczina a jeho žyku šwójbu.
Germann pał dosta ja krótki čaš farški hamt w
Borizach pola Mišchnja, hdyčž je 1742 wumrjet.

3.

Jan a pschedženaf šo wo protyžy rošrcžujetaj.

Pschedž. Wóh dai strowje!

Jan. Wjersch pomasy.

Pschedž. Mašch šmupu?

Jan. Haj! a kaschel tež a je šo mi tón na
plawzu lehnyl; w boku kałanje tež mam a šym jara khoru.

Pschedž. Njeje wěčno? strowy život je lėpschi,
džyli mulke kubto a čerstwosčž je lėpscha, džyli skoto.
Šcho dha pał šy čžinik, šo šy šchoril?

Jan. Šsym šo najškerje nashymnil a nješšym
tež w prawym čžašu žiku pusčezil; teho dla mje w bo-
lu kale.

Pschedž. Wėricž čžu, šo šo nashymnil šy,
ale šchož ty wo žiku abo krej pusčženju prajišch,
to ničjo njeje!

Jan. O haj! Čžlowjel dyrbi we wėštych čža-
šach kóžbolėtnje žiku šebi pusčezicž dacž, hewal šo krej
šhėžuje a šo šesyda a s teho khorosčže nastanu; to
šebi ja wurycžecž njedam. W tym wy nowišchi pro-
tykarjo prawje nječzinicze, šo do šwojich protyřkow
wjazy njestajecze, kaž to w starym čžašu w nich stejėsche,
kotry džen je dobre, žiku pusčezecž, funki stajecž a krepki picž.

Přchedž. D! na tu lubu pšiwěru! Wěm wšak, so w starých protyřach prajene bu, kotry džen je najtmaniřki, so řo kunki stajaja, krej řo puřcēja a krepi řo pija, wěm řo dopomnicž, so w starej měřcějanřkej protyřy wot l. 1682 stej: „na Marije pšiwowjedanje, na Šchimana Judascha, na Handrija njeřmě ničtō žiku puřcějecž dacž; to je jara njeřtrome!“ Wōže řhto hřupiške byčž, hacž to? Pomyřl řebi, so tute řwjate dny wopravdže tola ničjo řa to njemoža, hdyž řhtō řhori. To je po mojim řatodžerjenju runje tař hřupe, kaž to, řhtōž přjedy w protyřach stejěřke wot čzelatow a jich řwjajanja, u. p. čzelo, kotrež je tōn džen pšiwšhto, hdyž knježna w protyřy stej, žane lěto žime njeje; kotrež pař je řo w řnamjenju řhřorpiona narodžiko, hiřcěže přjedy wumrje; teho dla njeřmě řo žane tajke čzelo na knježnu, ani řhřorpiona, ani na ryby, ani na řaka a t. d. řwjajacž. Na tu lubu pšiwěru burřteho luda!

Řan. Haj wšak, něko wřhitko dže po noweř „mōdže“ a řwět ničjo wjazy njewěri, řhtōž řu nařhi wōřojo řebi wřřořy wažili a řwěru wobředžbowali a řu řo přhi tym derje měli. Budžemy wřhak widžecž, hdyže to pomjedže!

Přchedž. Ruby wujo! čzomuž ty wěra řekasch, to žana wěra njeje, ale hořa pšiwěra a tu dyrbiřch puřcěcizč! Wōřebje we wěřach řtrowořcže a řhorořcže hřořbna pšiwěra bjes ludžimi knježi. Hdyž řhtō řhori, dha bēja abo pōřcělu ř selowej žonje abo ř nekajtemu runarjej abo mudremu mužej, runje tař, kaž hdyž řtōt w hřōdži řhori. Abō woni ř nim řobu wofmu nekajtu řořhlu abo druhu řutnju a ř njeje žony a mužojo wuhudaju, řajka řhorořcž je, abo řhto je wina řhorořcže. Na to mudre žony nekajti řelowy tej abo krepi abo mař wulaža abo dacža. Druhdy řhoremu to pomha, druhdy niž. Abō woni řjetnu, řo je řebi řhtō řhřodu řejniř abo měru řhubil; a na to bēja ř runarjej, řiž pšiwindže a řwoje řhumřchty čžini. Abō woni dadža řo pōřohnowacž. Želi pař řo wřhitko ničjo njepomha, dha řakle řo na řekarja wobročja, řiž, pōřdže wōřany, njemože, řhtōž je řkomdžene, wuporjedžecž! Měřto teho wřcheho dyrbjeli ludžo, hdyž řhori, hnydom řekarřtu pomōž nakožicž, dha by jim ručže pomhane byřo.

Řan. Řekar pař dyrbi řo ř pjenřsami droho dořcž pčacizč a řhudy nima, řo by to na řo wařil. Přchedž. Čžinja dha řelowe žony abo runarjo

řhto dārmo? Njedyrbiřch tež jim jich řořu řapřacizč? Njeje pař tola řhudeho najlěpřke řamōženje řtrowořcž? Hdyž je wōn řhory, njemože řebi ničjo řařtuřicž, a řeli řo řo dořho ř čželnej hubjenōřcžu bēdži, abo čjař žiwjenja řrařhny wōřtanje, dyrbi wōn dale bōle wōřhudnyč. Njeje dha to wjele mudriřcho, řo wōn ř čjařom pō řekarja pōřcěle a řo wulřkowacž da, hacž řo dořho řeži a hubjony wōřtanje?

Řan. Řekarjo pař tež ničjo njepomhaju a njemoža wot řmjerčeje wumōž.

Přchedž. To je wěřte, řo řmjerčži wobaracž njemoža, řeli Bōža wola, řo řhtō wumrjecž dyrbi. Ale Bōh je řekarřam mōž a mudrořcž darik, řhorořcže řařhořicž a po tajřim je pšiwřřkuřhnořcž řōždeho řchěřcžijana, řo jich pomōž nakožuje. A řeli řhtō řhudy, dha wřchitzy řekarjo njeřřu tajzy njeřmilni mužojo, řo byřu jemu pčacizřnu njepomjenřhili abo řpuřcěžili!

Řan. Wěm pař tola, řo řekarjo njeřřu pomhali, a řelowa žona abo runař je řadu wjedžik a pomōž řhotowař.

Přchedž. Šhtō čžyř prajicž, hacž řtej žona abo runař pomhakoř, abo niž wjele bōle řekarřtowo, kotrež je řo přjedy nakožowako?

Řan. Njedč je kaž čže, ja řekarřtowo a řekarřow žyle njefacizřnu, ale přhi tym wōřtanu, řo řo wot nič wjele řhibakřtowa řtanje.

Přchedž. Řekarjo řami praja, řo woni po prawym ničjo njemoža ani nočžedja, hacž přches řwoje řelowanje a řekarřtowo „naturje“ řhoreho ř pomōžy pšiwincž, řo wona řebi řama pomha, a wobaracž, řo řhorořcž mōž njedōřtanje, hdyž je natura abo naturřle žiwjenje řo nēhdže wobřhřodžiko. Řo tajřim woni řo teho wuřnaja, řo wřhak je řōžo, řhorořcži wobaracž, dylři řhorořcž hořicž. Přched řhorořcžu mōže řo řōždy wobarnowacž, hdyž řo pšiweměrneje řēdže a řhřōdneho picza řdžerži, řo čžiřteho džerži, řtrowy a čžiřty powětr wuřnawa. Wopomni te řři wěřy, řdžeržliwōřcž w řēdži a piczu, řtrowy řoft a čžiřtořcž čžeka řtroweho čžlowjeka čžinja. Šo by ty to řēpie rořymik, čžu tebi tudy protřlu řtrowořcže řapřacž, kaž wot řřawneho řekarja je pořtajena.

Řan. Dha ryčž abo piřaj, řnadž nēřhto pomha.

Přchedž. Šapocžmy ř januarom abo wulřim řōřřom. W januaru je ř wjeřřcheho řhyma a řhymny wětr ř řanja abo ř poknořy duje a wuje. Řehdy řo

jedyn najbóle nashymni. Sdyž pať so nashymniich, njemozetej ani koža ani schlink swoje džeko dofonječ, ani swoju poručnosť wuwjesč, kotraž jimaj w čłom-
itim čžele je pschipočajana. Schlink dyrbi wjazh džę-
tač, hač srujesč može, a teho dla nastanje w nim shę-
zowanie krowę, kiž so w boku kałanju wosjewi a s
teho pschindže, sčtož ludžo: brustentzündunku njenuja,
abo schmupa i kaschelom. Teho dla staraj so wo
to, so by čzopku draštu a čzopke čzrije a čzopku stwu
męł a hladaj so wsčeho nashymnjenja.

Jan. To sam wēm, njetrjebasč mi prajieč!
Pščedž. Mały rózł njeje lępschi, dnyli jeho
prjedomnik. Najbóle symne wjedro strowosčzi schłodži.

Redžbuj na dwoje, i jenemu na to, so je schłodnišče,
hdyž so hušćizichu dwaj, tsi króč sa sobu nashymniš,
hač hdyž so jedyn króč jara nashymniš. Zeli twoja
natura tajta, so čzopkotu we krowi řebi řama nje-
pschihotuje, dha so hladaj, so njeby či řyma sčto-
džika. K druhemu pať hladaj so, so njeby se
řymneho lofta do horzeje řstwy řupik ani, řeli jara
řyma a wulke mjersnjenje wonka, řo řa čzopke řhachle
njeřnył, ani se řstwy, hdyž je jara čzopko a horzo,
won nješchot, hdyž ranišchi wętr duje, abo psches
męru řyma je. S teho nastanu řtrasčne hęzne
řhorosče.

Jan. Může dha řo jedyn po tym řadzerječ?

Pščedž. Haj to jedyn dyrbi, hewal čłowjek
řthori. Pořłuchaj jeno dale. Najřorschi čzař je
nimo, hdyž męřz tu je, řjany nalętnik! Wjele řy do-
bnył, hdyž řy řebi hač do teho čzařa dobru strowosč
řthowal. Na jene ma řo po tajřim řpomnieč, mje-
nujz na to, so ma řo na čžistosč a wosřebje na čžisty
a čžerstwy loft wó řstwoje a w sparnej komorzy řwęru
dzerječ. W tym ludžo řebi najwjetřchu řschodu na
řtrowosčzi čžinja, so na čžisty loft w řwojich wob-
dlenjach njedzerža. Sčto dha wsčitko we burřkich
řtwach řo řtanje? Wó řstwoje řo polecze řa řřót na-
čžinja, i brunizy abo i řóřřom řo řepi, ř-nječžistym
řwęczenjom řo řwęczi, wsčón njerjad i dwora a ř řró-
dže se řwojimi řrjewozanzami nits nořcha, haj, hu-
řny, řolosče, řamo prošata maju pod řhachlemi,
bydla řami řjeczo a wjazh w nej a řa řyřu řymu
njewočžinja řane wofno, so by řo řłażeny loft wob-
nowik, a pschi řnyř řhędža woni řtrowi wostacž! Sdyž
po wřy řhodžisč, nječ je w lędže abo w řymje, nje-
budžesč řenje widžieč, so by řčto wofno wočžinjene

męł, so by řo řtrowy čžerstwy powęř nits puřčęik.
Twjerdže řu wsčitke džęry řanknjene, jako bychu řo
ludžo bojełi, řo je řtrowy loft nęřajři paduch, kiž by
jim nęřčto řrannył. Štup jenož do řparneje komorzy
w burřkim domje! Rať to w nej řmjerdži, řo řo
jenemu řezuje. To niřomu do mnyřlow njepřchindže,
řo by wofno rano abo wječřor wotčžinił. Ze dha
potom džiw, řo ludžo řthorja? S teho, řo řtrowemu
powętrej do řwojich řstwow a komorow njepuřčęja,
nastanu řte řhorosče, jako jendželřa řhorosč pola džę-
či, řheumatismus a jichřna řhorosč pola wotřosče-
nyč. Bur na to wotmořwi: wsčat řym ja i wjet-
řčeho wonka a mam řwoje džęko, abo w bróžni, abo
na polu, abo w řólni, abo na dworje, řo čžerstwocho
lofta na dořč nąřřębam. To tež čžini, řo je wón
i wjetřčeho řtrowy. Ale hdyž w řymje wulkeho řnęha
a mjersnjenja dla wó řstwoje wostacž a řa koleřkom řę-
džieč dyrbi, dha tež řóždy na to řkorži, řo prawje
řtrowy njeje. S teho řo řižom pořaje, řo ta řła
para wó řstwoje jemu řschodži. Teho dla řčtož hje řtrowy
wostacž, řón hladaj na to, řo by dny a dny wofna
wó řstwoje a we řparnej komorzy wotčžinił, řo by řła-
řeny loft psches řtrowy řo wobnowik. K řemu ma
řo řiřęče pschisřpomnieč, řo řu řęlesne řhachle wó řstwoje
abo w komorzy řtrowosčzi jara řschłodne, dořelž řo psches
řępenje w nič loft wuřuřchi. Po tajřim njęrupęje
řebi řane řęlesne, ale řornčęřřte řhachle; te burřke
řtare, řaž najřchi wóřwoje je męřachu, řu te naj-
lępsče!

Jan. O řak mudrje ty tola řřędujesč! Sdy
by jedyn jenož mohł po tym čžinieč.

Pščedž. Pořłuchaj dale! Řadyn męřaz njeje
bóle řtrasčny řa řtrowosč, hač řhaverleja. Wona
ma i wjetřčeho řymne mofre a węřřkojte wjedro.
řyma a čzopkota, deřęč a řłóncžła řwęczenie řo
pschemęnjaja. Ze najbóle hęzne řhorosče a řła řyma
na čłowjeka pschindže. Řęřotři praja: Tu dyrbi řo
řrej puřčęieč, to pomha. řenemu može to řtrowe byč
a nječ to čžini, hdyž je řo řrjedny řęřarja wo řadu
wopraščal, druhemu pať to řschodži. Po tajřim nęřčto
druhe řo řadži, psches čož řrej řo čžisčzi. Dyrřisč
mjenujz řyđęn řa řobu řóždy wječřor, řrjedny hač
do řoža řo lehnjesč, mału řhosejomu řžizu řolčženeho
řhabarbera abo řurelloweho řróřřpólvera wřacž. Wřčitke
druhe řajke węžy, kotreč w nowinach řo poručeja,
ničoz njępomhaju a řu psches męru drohe.

Fan. Tajli pólver by šo mi lubil, tón šo duschnje bjerje, hđžeha jedyn tón dostanje?

Pšchedž. Tón dostanješ w kóždej haptzy. Po-
skuchaj dale! Šdnyž je lubosna meja pšchischa, šy wěšče
wješkely. Ty tutón měšaz wutrobnje powitash, do-
kelž nětl semja šwoju poknu pšobnosčž sjewi a w
selach a w koruškah šwoju sahojazu móž, ale tež
šwój jed wotpołóži. W meji šhonish, hacž je twój
žiwot nutška strowy abo hacž w twojej krvi abo w
twojich kosečach žana khorosčž a žane pokhilenje k khorosčž
njetčži. Zeli šo strowy nječujješ, dha staraj
šo, so bychu te sasparne možn twojeho čžeka k žiwjenju
wotuczilke. Wožebje staraj šo wo kožu šwojeho ži-
wota, so by šo wona wot wščeje nječžistosčže pčknje
wurjedžita. Mjenujžn koža twojeho žiwota ma
lute male džerki, s kotrychž šo pót, podobny na paru,
wuczilščujuje. Šdnyž šu tute džerki pšches wšchelafu
nječžistosčž, pšches proch abo stary pót sathane, dha
nihdy njemožesh strowy byčž. K strowosčži škuscha
to, so móže šo čžlowjeł derje pocžičž. Pót to je
para, kotraž s krwě a se žiwota won dyrbi. Zeli šo
wona w žiwocze wostanje, nastanje khorosčž. Teho dla
je nufne šo kupacž w čžopkym lěcže, abo šo mječž
po žylym žiwocze s liwkej wodu, abo s lampherowym
spiritusom. Pšches to šo koža wurjedži a pokhilenje
k wjele khorosčžam móže šo šhubičž.

Fan. Šhto pať tola ludžo šebi wumyšla!
Kať dha móže nash jedyn to čžinicž, šo kupacž a s
wodu po žylym žiwocze šo mječž; hdy dha ma nash
jedyn k temu khwile?

Pšchedž. Masha prawje, ale to šo přčž njeda,
šo wjele ludži šo wodny boji, kať čžerta. Kať mačo
jich je, kotřž šo kóždy džek rjedža a myja, kať šo
škuscha? Mjedželu, abo hdyž je ščto na kšchžisna abo
na kwoš pšcheproschenn, dha to někať čžini — ale
džekawy džek šo mačo na to myšli a kšhodži někotry
kať šwinjo njerjedženy a njesmyty žylicki tydžen.
Pšchi tym šo jemu pať proch a luty njerjad na žiwot
šynje a s tym šo, kať tež hdyž šo ščto pocži, kožowe
džerki sathkaju. Po tajkim, ščtož čžje khorosčžam
wobaracž, tón nječ šo myje a jeli móžno, kupa
a wón šhoni, kať strowe to je!

Fan. Ty džiwnu radu wudželesh!

Pšchedž. Wopomni, wujo, ja to nječžinju,
ale mudri lěkarjo to šebi žadaju. — Na meju seče-
huje junij abo rōžownik. Dudy wješkely, šo čžopky

powětr duje a ščoncžko rjenje šwěči. Ty wó jstwe
tepicž njetriebash, šo by šo šhrěl: ščoncžko a čžopky
powětr tebe hrětej a s tym ty wjele dobudžesh.
W lěcže tež njetriebash tať wjele jěščž kať w šymje,
pšchetož wšchitka jědž po prawym k temu škuži, šo
by unšna čžopkota w žiwocze nastaka a krej šo čžopka
džeržaka. Tutu čžopkotu w lěcže čžople wjedro šhotuje
a po tajkim pokojžu jědže mjenje triebash, hacž w šy-
mje. Zeli šo w lěcže wjele jěšč, budžesh loško
šchoričž. Pšchetož ščtož wjele jě, to žokł a žiwot
njemožetaj snješčž, a wón šo ššah.

Fan. W lěcže, hdyž šym prawje džekal a druhdny,
hdyž šym na polu džekal, jědž krasnišcho ščodži, hacž
wokoło póstniž, hdyž wó jstwe šedžu a pšchadu.

Pšchedž. To wšchaf je wěrnó a ty čžejke
jědže nječjšč, ale tajke, kotrež šo ložny snješku. Po
prawym s tym ničžo nječha šo prajicž, hacž s noweho
to, ščtož hižom prajene je: budž šdžeržliwy w jědži
a w picžu; nječš wjazny hacž tebi trieba je a njepti
a nječłokaj do šo palenzomu juču, dha budžesh wjele
khorosčžam wobaracž.

Ščtož pať je šo wot junija prajiko, to tež
wot julija pšaczi. W prajniku hšaj je horžota wulka.
Šdnyž tu w jědži a w picžu měru njedžeržish, šchorish
rucže. Wěženje abo cholčina na tebe pšchindže.

Fan. Šhto pať mam čžinicž, hdyž je jara
horžo a šo mi picž sečeže?

Pšchedž. Njepij, hdyž tebi jara čžopko je a
hdyž šo prawje pšchepocžil šy. Pšchi rožku šynčenju
abo pšchi domšhowanju a hdyž šy žylicki džek w
pocže šwojeho woblíčža džekal, dha njepij žanu wodu,
ani žane mloko, ani ničžo teho runja. Dudy šdžerž-
liwy w tym, wšmi šebi kapku abo ščklenčžku palenza
— niz wjele na dobo, abo kup šebi natron bicarboni-
cum w haptzy, a směškej přřřku do wody a pij tu,
hdyž šo wjazny nje pocžish. Pšchi tym kupaj šo,
abo smyj šo rano a wječor se šymnej wodu. Šdnyž
pať šchorish, šo bēženje abo wrōčenje na tebe pšchindže,
dha pōšžel hnydom k lěkarjej, hewak mohko s teho
cholčina abo cholera nastacž a to je štrachna khorosčž,
kotraž móže sa čžab někotrych dnjow tebe moričž.

Fan. Cholera, kať šym šlyšchaf, šo k nam
pšchibličuje; njeje dha pšchecžitwo nej žana pomozna wěž?

Pšchedž. Žana, kšiba ta, šo šo čžisty džer-
žish, čžisty powětr wó jstwe a w sparnej komorje wuži-
wash a šdžeržliwy šy w jědži a w picžu. — Ščtož

je wot julija šo prajito, to ma šo tež wot augusta a septembra prajicę. — Měšćenjo, hdyž šu bohaczi a czi šami, kotrychž powołanje nufuje, šo wjele wo jstwie šedzicę maju, šo w augustu a septembru do kupjelow pobadza, abo do zusyň sapuczujaj, šo bychu šo sa šwoju strowošć starali. Wješny bur pak ma w tym czašu dosć džěla na polach a na lukach a hižom s tym sa šwoju strowošć šo stara; pšchetož ničšo strowišče njeje, dylži burške džělo. Ale staraj šo kóždy tež sa šwoju duschu a hladaj šo, šo njeby brjuch jeho Wóh był; budž kóždy měrny, šdžerzliwy, džělawy, czišty a pózcziwy we zpkym šwojim žiwjenju, a wón budže šo dobreje strowošće šwješelicę.

Šan. Wot Michała do hód šo pak šty czaš šašo šapocžina!

Ššedž. W oktobru semja wam strowe plody šliczi, šad, winowu kicę, bėrnu, rėpu, kał a druge warjenje, kotremuž Wóh tón knjes je narošć dał! Te wščitke šu strowe, jeli šo po měrje je wužiwasch! Najwjazy žyrobny cžłowštemu žiworej šlicza: mjašo, jeja, khlėb a hroč. Šo by je žołdt šnješł, dhrbja pak wščitke jėdze, kaž to kóžda hosposa wė, s kšakom, se šelu, s zokorom abo s tučnym šacžinjene byč. Bėrny a warjenja nješbu tał strowe kaž khlėb, mjašo, jeja a šad. Najštrowišča jėdž pak je mloko — to ženje nješhodži a najbóle šyčzi a žiwu.

Šan. Haj! ty mőžesch to derje prajicę; ale hdy by jenož kóždy to mėl! kał dha mőže šebi kšudy mjašo kupicę a ješka waricę a mloko picę? Wón dhrbi špokojom byč, hdyž jenož kóždy džen Woži khlėb ma a bėrny, kotrež husto dosć šuche jėšč dhrbi!

Ššedž. To by wščitko jara derje mőžno byto, hdyž jenož našči lubi džělawni ludžo njebychu tał wjele palenza pili. Ša te pienješy, kotrež sa tu nješchwarnu jėdojtu juču, kotraž cžělo a duschu šfash, mudawaju, bychu šebi mőhli wjele štroweje jėdze kupicę, kaž mloko, jeja a mjašo.

Šan. Wšchal šy přjedy prajit, šo palenz je štrowy a něł pak na njón šwarisč.

Ššedž. Ša njepraju, šo džělawni muž pšchi cžěkim džěle njedhrbjal škšlencžku palenza picę; ale wón jón niž po škšlencžkach, ale po kšanach do šo lije — a to je niž jenož njerosomnje, ale tež hrėch. Šdyž w novemburu abo w našymniku pšchi šymnym mokrym wjedrje šo wonka džěla, ničtó džělaczerjej sa ško njerosomnje, hdyž k šwacžinjne kapku šebi popščeje.

Měšaz november je s wjetschego jara nještrowy, dešč cžikojteho a mokreho wjedra a kurjawy dla, kotraž tehdy najbóle nastanje. Teho dla ma šo kóždy na kėdžbu bracz, šo by šo njenashmnył. Do tuteho czaša pada tež wjele kermuschow a teho dla ma šo kóždy hladacz, šo njeby šebi žołdt s tykantzom a s drugej tučnej nještrowej jėdžu šfashł. Šo kermuschach maju kšarjo husto najwjazy cžinicę, dokelž ludžo nješbu šdžerzliwi byli.

Šan. Na tebje tola. Čhzesč mi šafasacz, šo nješmėm wjazy na kermuschu kšodžicę; ty šy pak tola nješpopšchaty cžłowjek. Žadny rjenišchi czaš sa žple lėto njeje, hač kermuschny!

Ššedž. Žadny pak njeje štraschnišchi sa strowošć hač tón, dokelž ludžo s jėdžu a s picjom šo na kėdžbu nješjeru. Teho dla hlaj! wopomni, hdyž na kermuschu kšodžišč, šo šebi brjuch a žołdt nješšewjelnišch. Wulicžene je, šo w novemburu a w februaru najwjazy cžłowjekow wumrje. Dezembra šo bojecę njetrjebasch, tón tał šty njeje, kaž november a februar štaj. Šadžerž šo jenož tał, kaž je wjele krocę prajene, czišty, pózcziwy, šdžerzliwy a wužiway czerštny powėtr — dha budžesch wješele a štrowe hody šwjecicę. Wože džěcjo pak wobradž tebi a wščitkim twojim lubym dobru strowošć — dha, jeli šo Wóh šechze a my žiwu šmy, štrowi a wješeli to lube nowe lėto nastupimy. Wože mje! —

4.

Kšěžor japonski mēješche wjele nožow sa šobu jedyň a tón šamy šón. Wokoto polnožy jemu šo džijeschche, šo šti myšche pšches jeho pošlěschęžo kaža, a jena bė jara tučna, druha jara šucha, šfecza pak šlepa. Tute šony kšěžorej wjele starošće cžinjachu, tał šo bė polny njemėra. Wščitkič šwojič radžicelow a mudrych, kotřiž w kraju bėchu, šfasa wón k šebi, šo bychu jemu te šony wuložili. Ničtó pak to njemožeschche dokonjecę. Na pošlėđ bė šo něchtó dopomnił, šo je bjes wojakami jedyň, kiž šo na to wusteji. Tón wojak bu tež pšched kšěžora wjedženy, njewėrjeschche šebi pak kšěžorej prajicę, šchto te šony na šebi maju a to niž přjedy, hač šo jemu krute šlubjenje njebė štało, šo šo jemu žana šchoda nještanje, njech to wuloženje wupanje kaž čže. Šako kšěžor wojakej

řlubit bē, ſo mōže bjes bojořce rneřec, praji tōn: ta tučřna myř, to řu radřicřelřo o řuřobnřzy wařcheje řheřorřkeje majeřtořce; ta řuřch myř — to řu wařchi poddani — to je wařch ũb, a ta řlepa, to je wařcha majeřtořč řama. řea to je řheřor řapanřki doľho w řľubotřch myřiach ředřal a řebi te řony přchemyřľil, ale w kraju řapanřkim je wřhitľo přchi řtarym wotaľo.

5.
řdyř řtaj dwař wō řřtoře, jedn ř mudry a druhi řľupy, a řdyř mudry ře řřtoř dře, řchťo dľa nutřka wotařje, prařeře řo řchewřki řolř řwojeho miřchtra. řo řľupy řľowjeře, praji miřchtr, tehdy tōn řľupy nutřka wotařje. řoře mje, řjeknu na to tōn řolř, řtaji řebi řwoju řřapľu, wotčřini durje a dřeře ře řřtoř.

6.

řryňř řjedriř řluřuřtenburgřki.

řoňřha prořľa je řwojim ľubym řřitarjam wōjnu w řchleswig-řolřteinje wopiřala a teř přhičřinu (winu) teje řameje rořeřtajiľa. Wōjna ř řľelbami a mječřemi drje je řľōnčřena, ale wōjna ř pjerom traje

hiřchře dale. řruřki řral je řauenburg dořtat a řwojemu řobuwōjowarjeř, řakuřľomu řheřoreř, řeknu řromadu pjenes daľ; řchleswig je wot řruřkow a řolřtein wot řakuřřhanow wobřadřeny, ale na řal

dołho, to ničto njewě. Wjes tym čzata hiščeje pščezy w dobrej nadziji prynz Wjedrich f Augustenburga na trón, kotryž čže jako Wjedrich VIII., wójwoda Schleswigholsteinski, nastupicz. Skoro po zlych Němzach hižo dvě lěče sa njoho ryeča a pišaja a tež schleswigholsteinszy wobhdlerjo šu sa njoho, f wu- wsadžom polnózných Schleswigstich, kolsiz čžedža swojeje danseje narodnosče dla rad sazy Danstej pšchipołasani byč. Nječ je něto kaž čže, nječ Schleswig-Holstein prynzej Wjedrichej pšchipadnje abo druhemu němstemu knjezerzej (derje, so my Serbjo to wučinjecz njetrje- bamy!), čženy naschim Serbam tola hiščeje spomnje- noho wočafowarja wójwodského tróna we wobrasu pšched wozji stajicz a škóta joho žiwjenje wopomnicz.

Prynz Wjedrich Khrystian August narodzi šo 6. julija 1829. Jeho staršej běščaj wójwoda Khrystian Karl Wjedrich August fe Schleswig-Holstein-Sonderburg- Augustenburga a wójwodowa Louisa Sofija rodžena hrabina Danestiold-Samsöe. Wot 11. septembra 1856 je wón w mandželstwe f Adelheidu Viktoriu Amaliju Louisu Mariju Konstanzu (rodz. 1835), džowku njeboh wjerča Hohenlohe-Langenburg, f kotrejž ma hižo džězi. Wón wojowasče se swojim nanom w přenjej wójnje wo Schleswig-Holstein 1848—50, wošebje w bitwje pola Šdiedta, hđěž bu Schleswig-Holsteinstim pšches wšchelate njebožowne pšchipady a šnadž pšches šku wolu wysčka Wynecken pišči generalstabwe wěšte dohčeje wutorhjnenc. Na to bu prynz a drusy f jeho šwóibzy f Dansteje wupokasany a bě jako kralowski pruski major à la suite přenjeho pšchedeho garderegimenta na swojim hrodze Dkufku (Dolzig) w Delnjej Łuzizy žimy. W čzasku poslenjeje wójny pšchedhwasče wón hufio w Kielu, hđěž joho kaž w druhich holsteinstich městach pščezy jara witaja.

7.

Bitwa pola Waterloo.

Napoleon I. bu pola Lipsa šbity, dyrbsče šo 4. hapryla 1814 swojeho tróna wotrzjz a dosta wot šjenoczenych móznarjow italsku kupu Elba jako wob- šedzenstwo pšchipołasanu f lětnymi dołhodami dweju milionow nórtow; tež šmėdžesče 4000 swojeje šwěrneje gardy pšči šebi měz. Kongres knjezerjow we Winje dyrbsče noroh porjad postajicz. A hđyž šo tam

hiščeje waruču wo kralestwa a kraje, a hđyž na franzowski trón puokany kral Ludwik XVIII. f spokoj- nosčeji swojich poddanow ničnjejesče, špyta Napoleon I. hiščeje jedny króč šwoje šwě a bě runje wotběžane lěto pokstaletny jubilej waznych dnjow joho pšchewinjenja. Š džewječimi stami swojich šwěrnych pšchijědže wón 1. měrza 1815 po morju na franzowski brjohi a ros- pškla pomokanjo f ludej, polne rjanych šlubjenow. Lud jomu pšchipadowasče a tež wojazy, haj bóršy tež generalojo. Duž čženy kral Ludwik XVIII. do Genta a Napoleon čžhnjesče do kějorskošo hrodu w Parisu 20. měrza a šapoczja knještwo 100 dnjom. Džekacerjo žadachu tsělby a lud šam šo stara armeju powjeshicz. Ale šdžekana šjedžna kassa ludu jomu dosč njewěrjesče, tak šo móžesče šo wón jenož na wójšto a niski lud špusčezicz. Pruskaj generalej Blücher a Sncisenau radžesčaj Napoleona, kotrohož kongres pšched nakhwilnym rosendzenjom sa šběžkarja a škód- nika wupraji, bóršy f pruskim wójštom pšchimacz, ale Rakuschenjo a Rusowje pošluchachu na radu Schwarzen- berga, šo dyrbi šo přjedy wulle wójšto šhromadžicz, tiž ma Napoleon f pšchemozu halle w juniju nabbě- howacz. Přjedy hacž běču šjenoczeni móznarjo šwoje poš milijona wojakow pšchihotowali, wali šo Napoleon do něčiziščeje Belgisteje, šo by tam najpřjedy Prusow pod Blücherom šbit a potom jendželstu armeju, w kotrejž bě wjele šaptaczenych němstich dobromólnikow. Tola Napoleon njeměšesče pšči wšchittim prózowanju wjazy hacž 130,000 muži pšcheczjwo Blücherej a Wellingtonej wjesč a móžesče f tomu jenož 30,000 starych wojakow pšči Rijnje pšcheczjwo Rakuschanam a Ruskam stajicz. Blücher a Wellington mješesčaj nimale juntrócž wjazy wojakow a fanonow. Napoleon nadzjesče šo jenož pšches pšchedhwanjo Blüchera a potom Wellingtona pšchewinycz. Špoczatk bě ša Franzosow dobry; 16. junija bu trochu pšchedhwa- tany Blücher, kotromuž bě Wellington ša tón džen 20,000 muži f pomozy šlubit, ale njepšklak, pola Vigny šbity a šam ranjeny; tež pšcheczjwjesče šo general Rey derje wójštej Wellingtona pola Quatrebras, hđěž ryczerški wójwoda Wylem Braunschweigski wumrje. Tola Sncisenau w generalstabwe Blüchera radžesče mudrije, šo dyrbi Blücher Wellingtonej blisko wostacz. Šhromadnje dyrbsče škóda wuporjedžana byč. Sncisenau wjedžesče wójšto wrócjo po maklych wustich puczach a niz po drošy do Namura. Na tónle naj-

krótschi pucz fej Napoleon ujemyslesche. Hdyž wón na druhi dzeń pschipołdnju generalej Grouchy (wupraj: Gruschi) porucznoscj da, sa Pruskami chwatać, počasa joho do Namura, bjes tym so bėchu ƚo cžile hižo sady Wawrea postajili. Wróćzenjo Gneifenaua dopomha k dobyczju pola Waterloo. W nozy hiščeje wuradzi Gneifenau s Blücherom dališče stutkowanje. Pruskowje drje bėchu 12,000 muži, bjes nimi 400 wnschfow a 21 kanonom pola Vigny shubili a Napoleon jenož 8,000, tola tón ƚo njebė sa Pruskami puschćizk a k tomu Grouchya na wopacžnu stronu počkalk; s tym woskabi ƚo wo 32,000 muži, bjes tym so ƚo 17. junija Bülow se swojim wójskom k Blücheraj pschibliži.

Blücher a Gneifenau daschtaj 17. junija kom-džazemu Wellingtonej ƚłowo, so chzetaj k njemu storcžicž hacž runje bėchu pucze deschća dla jara hubjene a jeju wójsko seškabjene. Dopokdnja 17. dasche ƚo Blücher Wellingtona praschćez, hacž chze wón Napoleona pschimacž, hdyž ƚo Pruskowjo s nim sjenocža. Wellington do teho swoli a postaji ƚo pola Waterloo, hdžez chze ƚo wobaracž, jeli móže ƚo na 25,000 Pruskow k pomozny spuschćez; bjes tajseje pomozny chze Brüssel Franzowskam pschepodacž a ƚo do Antwerpena sczahnycž. Ale wón sam, kotremuž tež Blücher bórsh njemot-mołwi, neshromadzi swoje zyke wójsko. Wokolo poknozy Wellington sahy ƚo praschćesche a nětko wotmołwi Blücher, psches dželby Thielemanna a Bülowa počhlnjeny: „Sa pschindu s zhytm swojim wójskom, a hdyž Napoleon 18. naj nje-pschima, chzemoj jeho 19. samaj pschimacž.

W nozy k 18. pschihotowa Gneifenau wšcho k wotendžnju wójska do Waterloo. Wón czechnjese, pschecziwo postajenu Wellingtona, na najkrótschim puczu k njemu a do khríbjeta nje-pschćezelow; bjes toho budžesche Napoleon Wellingtona pola Waterloo smjatk. So by Wellingtona spokožit, počka Gneifenau naj-prjedy dželbu 18,000 pod Zithenom k njemu. Postajenje wschćch druhich dželbow Gneifenaua bė tajke, so móžesche Napoleona sbicz a niz kaž Wellington jenož ƚo joho wobaracž. Napoleon myšlesche, so Pruskowjo po bitwje pola Vigny k Rajnej cžekaja, a kombžesche ƚo 17., pschěz na Paris myšlo, kač chze tam swojich nje-pschćezelow wotstronicž; jenož 6000 muži počka wón sa Blücherom a k temu na wopacžnym puczu, a wješelesche ƚo, so móže bórsh tež Wellingtona sbicz. Pruskowje pač bėchu 10 hodžinom do předka, hdyž Napoleon porneži, so ma Grouchy s 33,000 mužemi a 98 kanonami sa Pruskami chwatać a jich „do Rajna cžihnyč.“ Grouchy jezini Napoleona fedžbneho, so je na puczu do Namura joho zyla móž sa pschichodnu bitwu Napoleona shubjena, ale ton hnėwny pschi tym wosta, so ma ƚo Blücher pytać. Popokdnju wotendže Grouchy a joho wójsko woskabny pschi deschćowym wjedrje; wječor bė wón wot Pruskow 6 hodžinom sdaleny. Bjes tym czechnjeseche Napoleon s 72,500 mužemi a 240 kanonami psches Quatrebas k Brüsselaj. Wječor w sedmich 17. junija bė wón přeni, kž do dwora La-Belle-Alliance pschijěcha, kotrhž na hórzy leži. Wón widžesche wot tudy na hórľach pola Waterloo w schėrokej liniji Wellingtona a wješelesche ƚo, so móže joho nasajtra pschewinyč; to pač njemėjesche sa móžnoscj, so mohł Blücher k Wellingtonej pschirashć a wón sam bjes dwė wójszy pschincž, s kotrejuz bė kóžde wosėbje tak šylna kaž jeho. To bė jeho sahubny smóll! Pola Waterlooa, hdžez bė hłowna kwartira, mějesche Wellington 67,000 muži a 150 kanonom stejo. Pucze, kotrež bėchu hižo přjedy pschemofane, budu hiščeje hóršche, dokelž zhyu nóz ƚo deschć ljesche, tak so móžachu kanony a wošy lėdom wujěč. Toho dla móžesche Napoleon 18. junija halle pschipołdnju pschimacž, 25' minutow psched dwanacžimi. Spěšhnye poča ƚo tšělecž na zhyej liniji wot Gourmont hacž do Papelotte. W jenej chžhšche ƚo Napoleon na přjėdžismu armeje Wellingtona walicž. Na hórzy, hdžez bėchu jemu blidko a stoł s dwora pschinjěski, sedžesche

Napoleon a móžeske wscho pschewidzecz. W jenej wuhlada pola Saint Lambert psches datokohlad ezriódny so bližicz a spósna w nich Prusow; tola myšli, so je ičh jenož mačo pod Bülowom a so so Blücher něhdze f Grouchyom bije. Swojim ludžom njepraji wón ničo, haj wudawasche, so so Grouchy bliži. Potajnje pomola nětko psches póškow Grouchy na pomoz, ale tón bě 6 hodžinow sdaleny, bjes tym so bě Bülow jenož 7000 kročeli. Tak miny so pol hodžiny bjes nabběhowanja na Wellingtona. Potom pał khwatasche Napoleon, so by Wellingtona pschewinył, prjedy hač by Bülow pschiczahnył. Na pol dweju nadpadomasche wón hórki, f kotrychž jeho Wellingtonowe wójsko wotrasy. Psches tón wotráženy nadpad sħubi Napoleon 5000 muži a bjes nimi 2000 jatych. Wellingtonowe kanony a bodaki (bajonety) pschinyšechu Napoleona do mjekwjenzy. Wšchě mozy so napinaja; Napoleon wě, so so tu jedna wo franzowski trón a knještwo w Europje. Napoleonowi jěšdni wustawaju w stajnych nadpadach. Napoleon aże wjes La Haye dobycz. Tele lěwe kšhidlo Wellingtona je štabšche; na tejle stronje ma so pruska pomóz wočakowacz, na tejle stronje móže pał tež Grouchy so wróczicz. Zeli Franzowsojo La Haye dobudu, je šjenocjenje pruskeje pomozy f Wellingtonom wotřešnjene. Wokoło štyrjoch smózni so marschal Ney dwora La Haye Sainte a kubla Sougoumont, šhtož woboje psched šrijedzišnu Wellingtona leži. Wellington je hižo mjele czerpil psches nadpadny, wošebje psches pschemóznu franzowsku artilleriju; tež jeho bataillonny su pschězny rědsche. W tajlej nuhy škorzi Wellington: Za bych azył, so by wječor byl abo Prusowje pschishli. Na drošy f Brüsselej rjaduje Wellington naspjatne czehnjenje; tam su tež czełanzojo a ranjeni. Pošdžišcho dyžli Napoleon bě Wellington wo pschibliženju Prusow šhonil; tola mjedžesche wón wo Blücheru hižo na pol tšjoch. Pschetož niz jeno Bülow, ale zyła pruska armeja so bližesche. — Rano sahe 18. junija bě so Blücher f thoreho łoza na lonja šhnył. Lekarjo azychu hišcize junu joho smjecženzy namasacz; ale wón praji: Woštače to; hač dženš balsamirowany abo njebalsamirowany do drušeho šwěta du, budže drje wscho jene. Šdyž wón widžesche, - kajki pucz běchu šliwki pschihotowate a tak bě njebo hišcize polne desčca, rjekny wješele: To su naschi pomoznizy pola Rax-

bacha. Pschi wschich bolosczach šedžesche wón kruzje na lonju; wón jěchafche pschi přenič rjadach šwojeho wójska a wolasche: Do přědta, džęzi! We Wavren bě droha psches wohen šaraczena a poboczne pucze dyrbjachu so phtacz. S tym štomdži so czaš, a hišcize bóle psches njelhódne njerune drohi, napjate rěki, wužłobiny polne wody. Pschi šastupjenju do hlubokocho pucza pola Saint Lambert prózuja so wojazy, psches bčoto a luže pschelěcz, a pschi wotebje raznych mozach morkotaja woni: Njendže wjazy, to je njemózne. „Džęzi, ryczi f nim pschikhwatazy Blücher, my dyrbimy do přědta; praji drje so, so njendže, ale hiež dyrbi; ja šym šlubil, šchycizje? Wšy tola njehacze, so bych škowo škamal?“ To wón tak nutrnje a móznje prajesche, so wošlabjeni šašny wožiwichu a kanony dale wjesechu. Žadny druhi njemohl tak na wójsko štukowacz. Wellington šezelšche póška ša póškow f Blücherel wo pomoz. Wotmowjenjo bě, so dyrbi so mužnje džęczecz, doniž pruske kanony njeschindu, bjes nich njemóže so pschimacz. Ale bóršy po štyrjoch šahrimaja přenje pruske kanony f hórkom pola Saint Lambert: Wjetschina Prusow je hišcize w hlubokim puczu a mačo kanonom na runinje, ale Blücher njemóže so dlěje šdžęczecz; wón widži štajne nadpadny franzowskich jěšnych na Wellingtona a aże f praškanjom Franzowsow traschicz a Wellingtona pošhlnicz. Krótko po tšjoch mějesche Napoleon wěštoscz, so je niz jeno Bülow, ale so je zyke pruske wójsko dženi prjedy pola Wavrea štačo, ale wón bě wot tam tež kanony šchyschal a mēnjesche, so tam Grouchy Blüchera wotdžerjuje. Tola f Grouchyom bijesche so jenož Thielemann. Šdyž Blücher na pol pjeczich nadpadowacz pocza, dyrbjesche Napoleon šwoju móz do dweju dželow rošdželicz; wón póška Lobaua pscheczimo Prusam a šam mějesche potom jeno 50,000 muži pscheczimo Wellingtonej. Thielemann žadasche pomoz napscheczjo Grouchyeł, ale Blücher a Šneisenau daschtaj prajicz, so ma so po móžnosczji wobaracz a so je pola njeju bitwa wažničha. Pschězny wjazy Prusow štupa do bitwy, pschězny wjazy pruskich kanonom hřima. Wokoło šchescich bě Blücher f Bülowom Lobaua pola Blanchenoit do šady czišnył. Napoleon dyrbjesche tam šfeczinu šwojich gardow f pošhlnjenju póškacz, a tola bu špomnjena wješ wot džęšacz pruskich bataillonow wšata. S nowa pschizpóškane gardy halle wotdobuchy wješ šašny; pschetož

tam chynchu so Franzowsojo na drohu s Brüssela do Charleroy domoj sczahnycz. Wjes tym bęchtaj so Ney a Wellington dale bikoj a jara spróznomu wójsku Wellingtona bę hjo czeško, nowe nadpady Neya wotpočasacj; pschetoz wone bę so hacj na 30,000 muži shubiko a wjetscha polojza kanonom njeskutkowasche, dokelz na kanonirach pobrachny. Nětk wsja Napoleon swoje poslenje dzęfacj pschihotowaných gardowých bataillonow k poslenjemu nadpadej na Wellingtona, hjes La Haye Sainte a Goumontom. Wone nabbęhuja hórki pola La Haye Sainte a czjřnu tam Wellingtonowých. Tola nje poradzi so nadpad gardow na řjedzřnu, tam řu wot jendzelskich gardow wotrazene. Tez pola Goumonta řu Franzowsoje wotpoasani. Prjedy hacj móze Ney s gardami nadpad na hórki wobnowicj, bęchu Prusowje węz wuczinili: djel wójska pod Zietenom bę psches Ohain pschischol k lęwomu řchidku Wellingtona a pschimasche nabbęhowaze gardy na prawej stronje a tute pruske batterije pluwachu woheń do prawizy tyč, kiz pod Neyom pola La Haye Sainte wojowachu, a tez do lęwizy tyč, kiz so pod Lobauom wo wjesř Planchenoit, wot Bülowa s nowa wsatu, řylnje bijachu. Nětko řhablaja gardy w bitwoje s Jendzelsczanami, rosenđu so w dziwim czełanju s hórkom dele, Drauschweigszy pał widza řadzřwani, so jich runje móznj njespscheczel czełka! „Prusowje tu řu, Blücher tu je!“ Tele řłowa řlemichu mužnoscz řwęrných gardow, kotrež bęchu dotal Grouchy wozakowali. Wřchitto padašche pschi tymle nadpadze Blüchera; Bülow dobu Planchenoit s nowa; franzowste djelby Lobaua, Duhesnea a Muranda rosprochnu řbite. řdyž Wellington widzi, so Napoleonowa armeja nije wjazy řtraschna, da wón zřku liniju řwojeho wójska s dolho wobaranych hórkom k wulkemu nadpadej na Franzowřom, wot Prusow hjo pschewinjnych, do přędku hiež. Tute wójsko njespschindze wjazy k bitwoje; pola La Belle Alliance dnrbjesche řastacj, dokelz franzowřka armeja bę dawno řahnata a wot řahubjazoho Gneisenau pschesczełana. Wellington męjesche psches řyly džen jenož 13,000 muži řabitych a ranjnych, djelba Bülowa řama pał psches 6000. Tak řatraschnje bu pola Planchenoit wojowane; tak wažnje bęchu Prusowje řobuskutkowali, tak bę řłowo derje dzerzazy Blücher Wellingtona psched řahinjenzom řahowal. Napoleon wundze jeno psches řłok s wořa řajeczu

psches Gneisenau. Wjes řłobuka a řęřaka na řonja řkoczřwřski řhwatasche do Parisa. Wřchę kanony wotřachu řa njespscheczelow a jenož řchtwórczřina armeje řo řahowawo. To bę wulka a rosřudna bitwa pola Waterloo psched 50 lętami!

W Parisu bę njespokojnoscz; krajnej řomorje bęřchtej wojerřkoho řnjeřřtwa řytej a chřřřchtej lępschu konstituziju. Na jej řadoscz wotřekny řo Napoleon řrona k lępschomu řwojoho řyna Napoleona II. a czełkasche řam, hdyž řo njespscheczeljo Parisej bližachu, k morju do Řocheforta, řo by řo do Ameriki podal. W dowęrije na jendzelsku wulkomyřtnoscz, dzęšche wón na jenu s jich łódzow w pschřtanowe. Wle jendzelszy tehdomni řtatnizy njemęjachu řmilnoscz řa řpadnjenu wojerřku wulkoscz. Na jendzelskim řryszy řhoni Napoleon řtraschnu powjescz, řo dnrbi jalo jaty na řamotnej řupje St. Helena řwoje řiwjenje wobřanknycz. řodarmo proteřtirujo pschřpřowa wón 18. oktobra na řelenu a kručze wobřtražowanj a s malo pscheczelemi wobdaty męjesche wón — něhdy řordy njemęrnj řhęřor řrudne řiwjenje, kotrež 5. meje 1821 řkónczi. Wón bu tam pohřęřany, ale 1842 bu jeho popjel do Parisa pschewjesem, hdyž w jeho duřu nětk brařtrowy řyn Napoleon III. dale řwętej móznje rosřasuje!

M. H.

8.

Węrnj podawř se řiwjenja krajneho hrabje Řudwiga VIII. s Řeszen = Darmřadta.

Řudwig VIII., krajnj hrabja řeszenřski, bęšche mlkosczřimj, prawdosczřimj wjerč, a řeszojo męjachu jeho teho dla jara lubo, řaž wón to tez řakřuzesche. W kraju wón na dobre pocřinki a pękne waschnja, na prawdu a porjad dzerzęšche.

řa czař jeho řnjeřřřtwa jara řuřto wulle cžřjódy řyganow po kraju wokoło czahachu, řranhchu a rubjachu a wujebachu pschřmęrných ľudži, kotrymž wřšęłaku řkřuposcz bledzachu, a to woni a czi řkřupi ľudžo „dobru węrnoscz prajicz“ mjenowachu. To wjerčha psche wřchu męřu mřersasche, a wón by jich radj s mozu psches mjesy pschřnjescz dal, řdy by řo to jeno cžřinicž dalo — pschetoz buchu woni k ranju s řraja

wuhnaczi, dha jako wot wjeczora do njeho pschindzachu. Bě to wopravdzita czwila sa wschón kraj! — A tola běšče krajny hrabja wubjerny brědk wunamakał. Wón dawasche swojim sastojunikom pišacž, Zygano, kotřiž buchů na někajšim njeprawym puczu abo pschi šamym wumjebzenju někajšeje njeprawdosčeje trjeheni, po poměrje jich sawinowanja khostacž abo do jastwow wotwjedowacž.

Tajšeje krutosčeje dla bu krajny hrabja wot Zygano wulž jara hidženy, a tuto hidženje šo hiščeje bóle powjetšesche, jako šo šlědowazy podawł sta.

Krajny hrabia mějesche hród Araničstein wošebje radu, cžehož dla šo s wjetšcha kóždy lětny cžas do njeho pschěšydli. Nětko bě šo, jako wón runje w Araničsteinu bydlešče, w tym krašnym lěšu, kiž k hrodej storkasche, wulka šyla Zygano sashydliła a cšerjesche s wulkej šhroblosču šwoje snate džěło we wschej wotkolnosči. Zebn s nič, a to wódžer zhljeje cžrjódu, da pschi škladnosči jeneho hermanka, w blisčosči wotdžeržaneho, šwojim porštam w dybsaku jeneho knjesa po teho mōšnicžyž pytačž. Tola tōn knjes Zygano w ruku njezapžy popadže, jako cžyšče runje mōšnicžku do wěstosčeje pschinesčž, hžžž by pschěd paduchami wuhowana byla. — Na hermanku na pomozž njeprawowasche a knjes zyganski wyschł bu do jastwa thknjeny a pschěs štražnikow derje wobarnomany.

Jako krajny hrabja wo tym powjescž dosta, šo wón wulž jara roshněwa. Wón špōna, šo je nufne, tutōn rubježny a padušchny praf pschěs wošebity pschikab do praweho štracha štajicž, a pschilasa teho dla, popadnjenemu paduchej po krutym prawje procesž na šchiju swalicž a jeho bje wscheje hnady na šchibjenju powišnyčž. Tu by šebi nětko myšlicž mohł, šo je s tym Zygano štrach do stawow šajěl, tak šo šu nošy na šhribjet wšali a šo kšěte rucze s kraja podali. To pak šo nješta, pschetōž najprjōdzy běchu woni teho mēnjenja, šo je to jeno hole hroženje, kotrež šo tola njebopjelni; jako pak bu jich nawjedowar wopravdže na šchibjenju powišnyčny a rapati hižom pschindzachu, jemu šwoje šobuzelenje wuprajicž, dha šo se žalosnej njembrosču hšubšcho do lěša nuts ščahnyču, a pschibašachu krajnemu hrabji krawne wjeczenje, mjenujžy, jeho šatsčicž, hžžž po dotalnym waschnju pschěd wjeczoram do Darmštada pojědže. Šo wón tehdy kóždy krocž w přenim wosju šedži, jeho pschewod pak w druhim, to bě Zygano derje snate.

Tež w žotto-brunej kōži Zygano težy druhdy dobry cžlowjeł. Mjes tej cžrjōdu, kotraž s wjeczenja krajno-hrabjowu šmjercž wobšantny, běšče młody, rjany cžlowjeł, kotremuž šo to tola wulka njeprawda byčž šdasche, teho dobrego wjerča takle moricž. Wón bu po tajšim w Božej ruzh na jenej štronje grat jeho hnady a na druhim boku grat praweho šapšaczenja. Rano šaše pschindže wón kšwatajo do hrodu a žada s krajnym hrabju rycžecž. To bu jemu s woprěbka wot poškušobnikow šapowjebzene; jako pak wón na tym wobštejesche a to krajny hrabja šhoni, bu wón hnydom pschěd njeho pušččenju.

Knjes krajny hrabja, pocža Zygano, ty (Zygano mjenujžy kōždemu „ty“ praja) wulkemu nješbožu napschecžiwu džesč. Hejšo-li mi dowoliš, w twojim kraju wostacž, šo tu šašhdlicž a šo wot šwojeju rukow džěka po prawdže žiwicž, dha mōžu a čžu ja tebję w ot šmjercže wumoz, kotraž cži dženska hiščeje s wěstosču hrosy! —

Š naštrōženjom pschitōmni dwōrni knježa pschi tym na šo pohladowachu, tola krajny hrabja, kotryž šwoje ptaki šnajesche a bē thych padušchnych wěšččenjom tuteho prafa dawno štyty, teho rjaneho pachōla pak s radosču wobkědžbowasche, rjekny: Ja derje wēm, šo mōžu, šechže-li Bōh tōn Knjes, hiščeje dženska wurjecž, ale niž, dokełž ty to prajišč; tola nješam cži twoju proštwu, hejšo-li je špravna, nje wuššychanu wostajicž; ale šchěščjanštwu dyrbiš pschijecž a jako šchěščjan živy byčž. Wostaj pak šwoje hšupe wěšččenja, hewal přěki pōndže! —

Zygano krajnemu hrabji mērnje do woczōw hladasche a tež runje tak mērnje džesche: Knjes krajny hrabja, nješapžij moje šłowa, dokełž šym Zygano. Wěšččicž cži ja nočžu, ale čžu tebi wěrnosčž prajicž. Ty šy wczera wódžerja naščeje štyty powišnyčž dal. Wulka njeprawda to njebē; ale žyla cžrjōda, kotraž je šo w hušnym lěšu pōbła drohi ššhowala, je cži šmjercž pschibašala, kotrež ty s cžěžka wundžesč, hejšo-li moje šłowo šapžijesč. Dženska wjeczōr, hžžž ty do mēšta pojědžesč, budžesč šatsčelny, tak wērnje, hacž ja nětkle pschěd tobu šteju!

Zygano kšutnosčž tola nětko tež krajneho hrabju do štracha štaji. Pschi šmyšklenju tuteho luda šo jemu to njemožne nješdasche.

Hejšo-li šy ty mērnosčž ryczał a to šo tak wupokaje, šo mi woni ša žiwjenjom šteja, dha čžu cži

ja tvojú spravnosť boháčje sapačizj, rjelnj krajnj hrabja; tela dhrbisch ty wschitko na drobne wupowjedacj, tak su woni swoju wěz sebi wotryčeli, a dhrbisch jewle w hrodje wostacj, donjž zyła naležnosť nimo njebudje. Na nicžim czi pobrachowacj njedhrbi.

Na to wón wschitko hacj na najdrobnischo powjedasche, a bu potom do wěsteje a wyšce teho derje wobarnowaneje istwj dowjedzenj, šwědkam tuteho rozrhczenja pał mjelczenje pschoporuczene, a na to we wschej czichosci, tak so ničto ničjo wo tym njepytny, wschón trěbnj pschihot sczinjenj.

Mjes tym, so bě to nětko wscho wobstarane, a w hrodje Kranichsteinu tak czicho wosta, jako by wschitko w swuczenjch wschědujch wobštejenjach bylo, jěčasche jedyn krajnohrabjowy abjutant do Darmstadta a poručzi we wschej czichosci došahazej licjbjje dobrjch wojakow, so bčhu pschew wjeczorom tón lěš wobstupili a šo bjese wscheho nadpadowanja pschezo bóle temu městnej bližili, kotrež bě Zygán jako tón fut posnamjenil, hčžež bě šo snata zyganska czjřjoda sšhowala a hčžež mordarjo na krajneho hrabju kačachu.

A temu dhrbjachu jědni, w Kranichsteinu stejazh, sa tymaj wosomaj krajneho hrabje, hčžj wón wjeczor do Darmstadta pojěbje, po nasdala jěčacj.

Zako na hrodje Kranichsteinu wšom bijesche, dha, kaž dotal, dwaj wosaj do Darmstadta jědzischtaj, tola přeni, w kotrymž hewal stajnje krajnj hrabja šydasche, bě tón krocj prošny a sawischi w nim bčhu dele pusčzene, a w druhim šedzesche s tšjomi šylnymi pschewodžerjemi krajnj hrabja, derje wobronjenj.

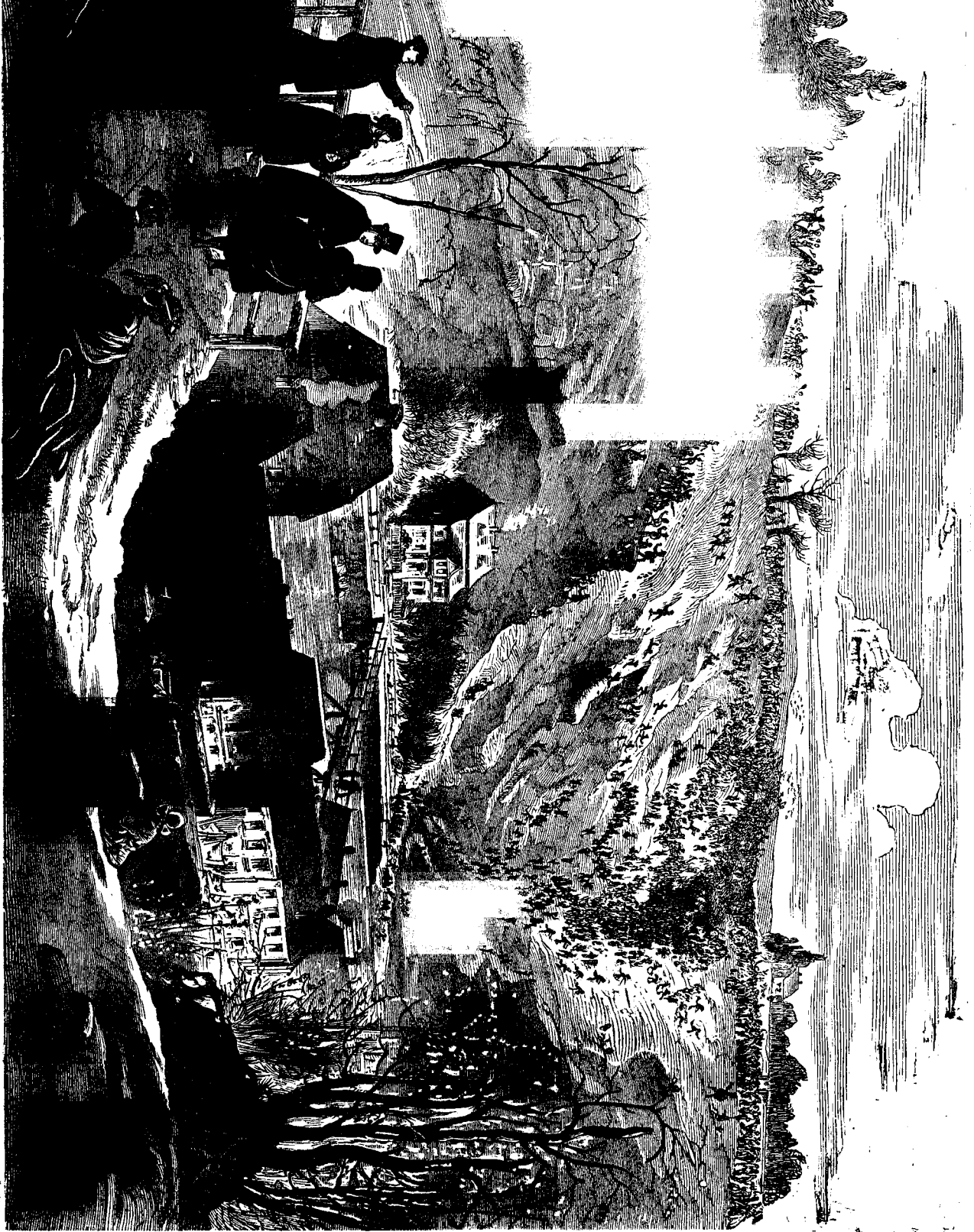
Zako přeni wos k temu městej pschijěbje, kotrež bě Zygán posnamjenil, saschrótoła šo w lěšu a schtyrjo Zygánjo nejapzj s njeho wulecizhu a šwoje tšlby na wos wutšlichu. Kulki wosowe scženy pschewdrěchu a dokelž we wosu wscho tak czicho wosta, da sebi mordarjo myšlach, so šu šwój wotpohlad dozpill a čžpchu rucje saso do lěša wrócjo czeluhčj; ale hižom bčhu krajnj hrabja a jeho pschewodžerjo s wosa won a sa nimi; jědni s wětrowym špěchom psčjěčachu, jako te schtyri wutšle saschschachu, wostupichu rucje s konjom a czischčacu šo do lěša, a czi wojazh, kiž bčhu lěš wobstupili, šo s wulkej wolanju do njeho

walichu. Tu šmjertnj strach Zygánjo nadpadje. Proscje tu mužjo stejachu a mjes nimi czi mordarjo a žadny šo njewobarasche, jako wojazh jich wschitkich jimachu.

Krajnj hrabja njebě hiščeje tšj šta krocjel do lěša nuts, dha wosta pschi móžnym dubje stejo, pschetož k jeho nohomaj jedyn zyganski hólčel bjesstrachoscizwe s mlodým pšom hrakasche. To džěcjo šo zyle wo to njestarasche, sčtož šo wokolo njeho šta, a wo czimž tež s zyła hiščeje žaneho sapschijecza měcz njemožesche. Bě to jara rjane džěcjo, a jako nětko wojazh jathch šem pschijedžechu, dha šo pokasa, so bě to džěcjo najdžiwischoho s thch mordarjom, totšjž bčhu runje krajnemu hrabji sa žiwjenjom stali, a so wono žanu macj wjazh njemějesche. — Sapschijath wot powdawkow tuteje hodžiny, sapschijath wot myšle na tajke špodžiwne wumoženje, kotrež bě šo jemu psches Wože mikosčizwe woženje dostalo, — posběhny wón to džěcžatko na šwoju ruku, wokošesche je pschisahajo, so čže jemu nan a sasarar hčžj, a šo tak džakomny pscheczimo Wožej mikosčizwe sa špodžiwne wumožene žiwjenje wopokasowacj.

Mordarjom tričchi po najtrucizšchim šakonju derje šastžene kšostanje. Woni buchu wschitžy schtyrjo na schibjenju powišnjeni. Drusy Zygánjo pał buchu psches mjesy wučžerjeni s tym pschipowjedzenjom, so kőždy Zygán, tak rucje hacj na hesenki kraj wustupi, na měscje a bje wscheje hnady na schibjenju pschimbje. To džěcžatko pał da tón nadobny wjerch, šebje šameho tak kšescžansžy wobtnježazh, derje wotčahnhčj, staroscizwje rowucžowacj, a jako bšesche ššoncžnje k dobremu mužej wotrostko, poštaji jeho sa hajnika teho šameho lěša, hčžež bě jeho prawy nan jeho dobroczelej sa žiwjenjom štal.

Šwojemu wumožerjej pał, temu mlodemu Zygánjej, da wón dobru kšescžansku wučžbu wubžlečj, a jako bě tón šwoju wěru pošnal a na to wuffčženy, kupi jemu krajnj hrabja w městacžtu Gernsheim kšěžu, dwór a pola. Tam šo wón šahhdli, woženi šo s pěknej kšescžanskej hólčizhu, wobbželasche šwěru a pilnje šwoju rolu, pocžescžowanje a lubosčj šwojich šobucžlowjekow wužiwajo hacj do šwojeho šbőžneho ššoncženja.

Jejakulenje na Hrodzišcuzu pola Budyšcina.

Zeti sy, luby czitarjo w Budyšcinje snaty, njetriebam czi po prawym rofestajecz, sčto ma pódla stejazy wobras na sčbi; to džé je pohlad na židowski brjoh nasčaje Sprjewje, pohlad s budyškeho hrobu na stare pohanske „hrodzišcjo.“ Tež shudasch sam, kotry čjaš lěta ma šo tvojimaj woczomaj pschědstajecz, šněh wiša hšcže na lisczaprósnych kětkach a — wjele ludu šo mjeřwi na dosčz nahšm brjohy, sčtož je tola sa lěto jeno junu tam wđžecz, mjenujzy jutrowniczkú pschi jejakulenju.

Jutry wješela šo wschitke kšesczjanske ludy nad horjestacjom šwojeho šbóznika; wschelake jutrowne dary a hry pschenješu to wješelo s zyrkwe do kšesczjanskich domow a na kšesczjanske hona. Pola Šškomjanow polašuje šo wješelo na honach wošebje w hrač s jejemi; tak je n. psch. pola Polakow wokoko Šratowa rěkawka, pola Ššerbow walfanje.

Walfanje jeji traje na hornjołužiskich pomješach a wošebje w Delnjej Łužizy zlyh jutrowny tydžen; pola Šróbka a Komorowa (Senftenberg) walfaja tež wotroščeni hólyz a mužojo, wěšo na wjertschaj, 6 kobji dothaj a 3 ščěrotej walzy. Ščtož njewě, tak šo walka, tón poškuchaj! Walka, kolija sa jejakulenje wuryje šo s kopacjom do semje a je na delnim kónzu hšubšcha a ščěrscha. Přeni šobuhrajeř pušcži jene barbjeje jejo dele. Ščěhowazy čžini to šamo a pyta se šwojim to deleka ležaze trjehič, došelž tak je wón dobudze abo dostanje tola pjenježl abo kroschit, wo kotryž šo najbóle hraje. Ščtož trjehi, šmē šwoje jejo sašy s walki wsacz a tak husto sa tym trjehenym kulecz a pjenježl dohymacz, doniž nimo njetrijehi. Nětko šmē trjeheny šwoje jejo we walzy na tajke město šadžicz, hđžecz šo čžezzy trjehi, a tamny šbožowny trjehčej pušcži šwoje jejo s nowa sa tamnym. Wěži-li wone nimo a njedotknje-li šo deleka ležazoho, dha dyrbi je wón tež tam ležo wostajicz, hđžecz je šo kuliko a tšczi šobuhrajeř pschindze na rjad. Tón kuli šwoje jejo sa tymaj we walzy a čžini to tak dołho, hač trjehi. Šđž njetrijehi, dyrbi wotšupicz a sa nim ščěhowazy kula. Tak šo stanje, šo druhdy wjele jeji we walzy steji, kiž móža trjehene bycz, tak šo šo

jič s jenny lnjenjom wjazy trjehi a runje tak wjele pjenješkow dohyma. Šđž šu ščěznje wschitke jeja šobuhrajaznyh we walzy, wosmje tón, kiž je šwoje najpřeni dele pušcžil, šwoje najpriedy won, šo by je na druge we walzy kulil, a tak po rjadu czi drusy. Wěšo je pschi walfanju tež wjele pschiladowari.

Tajke walfanje šu Ššerbja šnadž wjele stow lět na židowskim hrodziškú (štarošerbšy: grodzišcjo, s čžohož je nětzischi Šrodščen- abo Šrodšchenberg nastako) džerželi. Šošdzischo tež budyšy Němzy a měšczenjo počžachu špodobanje mēcz we wopytowanju hrodzišcža na jutrowniczkú; čžim bóle, došelž njewjēdžachu, hđže móšli lēpie a šabawnišcho šwój jutrowny wukhod džeržecz. W ewangelskim džēle zyrkwe s. Šetra mjenujzy njemējachu Němzy do l. 1848 jutrowniczkú pschipošdnju žane bože šlužby; pschetož po starym prawje bēšče w špomnjenym tyrkwinškim džēle šerbške přēdowanje a špěw sa katholicu wošadu. Duž šapoczja šo se špoczatkom katholicoho šerbškeho nščpowa kōždy křocz jutrowne harowaze wješele na hrodzišcžu tež sa měšcžanom. Nětko hđž je hrodzišcžo rošwožene, šo wjazy njewalka, ale podobne wješelo pschihotuje šo džēcjom na wišatym lēwym brjohy Sprjewje. Šččedriwi Židowčzenjo a Budyšczenjo mjetaja abo kuleja wot 12.—3. hodžiny jeja, zalty a druge pjećwo wot horjeka dele; deleka pak mjeřwi šo s džēcžimi, kotrež „jeja, jeja!“ wofajo te dary šberaja a lēja. Něščtožkuli šleczi hač do Špřewje, ale hólcžata njeboja šo wody, šu špěšchni rybačoj. Někotry džēczi pscheczal rošdawa wjele pschi tymle jutrownym wješelu na hrodziškú. Hač runje je wot l. 1848 boža šlužba sa ewangelskich Němzow pschipošdnju w zyrkwi s. Šetra, budže drje to šakorjenjene njewinowate šerbštoněmske jejakulenje (Gieršieben) sa džēczi a jič pscheczelow hšcže dołho šo wotbhwacz. M. H.

10.

Šči džēczi sa jene,

abo

špodžiwna pomož w nusy.

Ššchēd wjele lětami bydlesche w jenny wjertschim němskim mēšcze šhudy šchewz, kotrehož čžemny po jeho kšcženškim mjenje Šandrij mjenowacz. Šamoženja

wón žaneho njemějške a sčtož trjebasche, dyrbjesche febi se samšnymaj rukomaj saškužicž. A to so jemu tež činjesche, psčetož wón mějške psčezo kruč džela a bē, Dohu budž džač, strowy a džela swuczeny. Tež pomhasche jemu pschi tym šwēru jeho spróznitwa mandželsta Šanža a tak namataščaj wobaj pschi šjenoczenej pilnosći a pschi šwērnyh džele šwoje nusne wonpschlidzenje. Ale jenož to a niž wjazy, a hdyž bē lēto k šwojemu kónzej, dha njewosta žabny šbyk. Džēczi mějščtaj hižom na dosč a tola njehasche baba psčestacž, jimaj psčezo sašo wjazy do domu nošycž. A čzim wjazy jich pschindže, čzim pčinišcho dyrbjesčtaj Šandrij a Šanža dželacž, njehasčtaj wobaj se šwojimi džēczimi tradacž. A tola njehasche naposledku tež pschi najpilnišchim džele wjazy ani prjedy, ani sady došahacž, ale počza husto nusa w domje byčž a Šandrij hladasče na Šanžu a Šanža na Šandrija a bē na wobaju woblicžomaj husto dosč čžitacž to prasčenje: „sčto sechže s teho byčž?“ — Rak stroži so teho dla pschi tajlich wobštejenjach Šandrij, jako jemu jeho Šanža něhdy se šrudnej wutrobu wošjewi, so pak baba bóršy sašo pschindže a jimaj to wošme džęczo pschinjeske! Miščtr Šandrij myšlesche febi tam a šem, tak by nowe pucze k daljšchemu sežitwenu wunamatak, ale tak jara, hačž febi tež sa tajkimi myšlesche, žane so jemu njewotewriču. Naposledku pschindže wón na tu myšl, jenemu psčepupzej teho samšneho měšta, kiž bē samožity a pschi tym bjes džęczi, to džęcžatko, tak rucže, hačž by so narodžiko, psčed durje položicž. Wón wošjewi tuto šwoje přjódłwosacže šwojej žonje, kotrejež wutroba a maczerka lubosčž so dołho psčeczimo temu sapjerasche. Naposledku pak da so tola tež wona wot šwojeho muža narhčecž, so do jeho rady swoli, wošebje, dolelž njewidžesche, tak dyrbjesčtaj so hewak s tak wjele džęczimi sežitwicz.

Šanža pytasche nětko, tak wjele hačž móžno, psčed ludžimi to potajicž, so bē šamodruha. A to so ji tež poradži. Ale jako hodžina pschindže, so wona porodži, ach — kajke bē to džiwanje pola wobaju mandželstwu — Šanža porodži dwójnikow — hólččka a hólčku. Wobaj dwě džęczi njehasčtaj wonaj tola temu psčepupzej na ščiju pošnyčž, ale čžyščtaj jene wot njeju sšhowacž, njewjedžiščtaj jenož — kotre. Šanža čžyšche rady teho hólččka sšhowacž a tež Šandrija bolešche to, tuteho přecž dacž,

dolelž bē rjane a lešne džęczo; ale wón myšlesche febi, so budže hólččk temu psčepupzej lubšči, a so budže wón tuteho šterje k febi wšacž a jemu lešsche wotčehnjenje dacž, dolelž móžesche hólca bóršy w šwojich khlamach trjebacž. Tak bu wobšanknjene, teho hólččka psčepupzej psčed durje položicž.

Zako bē Šandrij teho dla teho hólččka sšhowak, džesche wón najprjedy po babu a tuta bē wješeka, jako wona w rukomaj Šanže hižom na šwēt narodženu hólčku namaka. W pschichodneje nožy šhotowa so Šandrij, jako bē 10 wotbiko, a pschinjeske hólččka, wot kotrehož čžyšche so dželicž, najprjedy hiščeje k Šanži, so by so posledni kóčž hiščeje na nadrach šwojeje maczerje woffšewicz mohk. Š bolosču we wutrobje a se šłowami: „ty šy tola mój a wostanjesch mój“ — psčepoda potom Šanža to lube džęczo Šandrijeje, šwojemu muzej, kiž je nětko derje sawali a je potom pod šwój pčasčecž wša a na to s nim k domej teho psčepupza khwatasche. Tam bē wšcho čžicho a wón njebšyšesche nicžo, kšiba šyšne kšapanje šwojeje samšneje wutroby. Nětko bē wón hižom na sšhodženikach, kiž k durjam psčepupzoweje kšęže horje wjedžiču a čže tam na posledni trjepien to džęcžatko položicž — hlej dha wotewrja so w tym samym wołomitnjenju durje a se šłowami: „mam cže, ty čžłowjecže“, došahnje jeho tón psčepupž sa kšornak pčasčęza. Šandrij njewjedžišche, tak so jemu sta a tón psčepupž njewostaji jemu tež čžaš, febi dołho sa tym myšlicž, ale tyšny jemu s tymi šłowami: „čžęsch twojeho psčemjenika na měšče sašo šobu wšacž, abo dyrbu cže k derje saškuženemu pošhoštanju wššnosći psčepodacž?“ — wacžok pod pažu, w kotrymž — nowonarodžene džęcžatko sškręcęšche. Ta wěž mějške so mjenujy takle. Tón šamy wječčor bē hižom něčto druhi Šandrijeje do prjedy pschichok a bē poł hodžiny prjedy jeho pschindjenja to šame sežitik, sčtož čžyšche Šandrij čžinicž a bē temu psčepupzej jene nowonarodžene džęcžatko psčed durje položik. Tamny psčepupž bē bóršy na to domoj pschichok, bē to džęczo namatak a je šbēhnyk a so s nim sa kšęzne durje šupik, dolelž so nadžjesche, so tón, kiž bē to džęczo wupožik, šnadno sašo pschindže, so by pohladak, hačž je šbēhnjene. Zako bē wón něhdy poł hodžiny sady durjow kšatak, pschindže Šandrij, kiž čžyšche šwoje džęczo wupožicž. Ale prjedy, hačž mějške k temu čžaša, bē

jemu tón pschekupz hižom f hornymi słowami a se wšchelakim sašlivanjom to zuse džęćzo pod pažu šu-
nył a bę jemu na to durje psched nošom sašrašnył.
Kaž se šymnej wodu woblaty stejesche Handrij nětko
psched durjemi teho pschekupza a njewjedzišche, ščto sa-
pocjeć. Dyrbjesche wón to zuse džęćzatto prjeć
czignyč, abo je wo přeni lępschi kamjei řęšnyč? Ně,
to njepšchida jemu jeho šwędomnje. Niczo njewosta
jemu teho dla napošledku wysche, hač so pod kőzbu
pažu jene džęćzo wsja a wrőci šo sašo do šwojeho
wobhđlenja. A jako wón na dompuczju bę, dha
pocja jemu wješelischo wokoło wutrobny byč, hač bę
jemu přebny było, jako bę wón wot doma pschischol.
Wjes tym pkašasche jeho Šanža domach a mačjesche
šwoje njedželške kőzo se šylsami. Wona pkašasche
f džęla, dokelž šo starasche tał derje wo Handrija,
kaž tež wo šwoje prjeć donješene džęćzo a f džęla
tež, dokelž šo kašesche, so bę f temu, f čzomuž bę ju
Handrij narječal, šwoju dowolnosč dala. Wona
modlesche šo f Bohu, šo by ji tajki jejny hręch wo-
dal a šo by tež temu pschekupzej šobuczerpjenje a
šmilnosč pschęcziwo jejuemu džęćzju do wutrobny dal.
Zako bę wona tał šřjebža w šwojim rudženju, po-
kuczenju a modlenju, wotčiničnu šo ištwinę durje a
jejny muž stupi do ištwny nuts. Na jejne praščenje,
kał je ta węž wupadnył? šwęri šebi wón lędom
to wotmolwjenje dacž, šo ša jene džęćzo dwę sašo
pschinješę. — „Ach, mašch ty naščnu popku sašo?
— Ně Bohu budž džak a šhwalba!“ — šawoła
Šanža wyšozny šwojebelena. „Daj mi jenož te džę-
ćzatto jow, šo je wokošcham. Bę mi tola tał, šo
je sašo dostanu, jako dyrbjach je přebny jow dacž a
pschi tym prajach: ty šy moje a wostanješch moje.
Šaj moje dyrbišch wostacž tał dołho, hačž Wőh sečže.“
— Na to džęsche Handrij: „Ty drje šo wješelisč,
luba Šanža, šo mašch twojeho pacholka sašo, ale
hđžeha wosmjemy khlęb šem ša našche šamšne džewjeć
džęćzi a ša to džęšate, to zuse? Tőn dobry muž njewi-
džęsche teho jandžęla, kotrehož bę jemu Wőh, luby
knjes, jako wumožnika w nny hižom pschipoštal a
tola bęšche tőn šamy hižom tał zhle w blisťosčzi.
Šanži džijęsche šo něščto wo tym, pschetož f tajkim
dowęřenjom, kaž njemohło jimaj na nicžim pobrach-
wacž, pocja wona šwojeho muža trošchtowacž a jeho
pošbęhowacž se šłowami tamneho řjaneho kherluscha:

My čžemy jeno šhwiltu čžalacž
A wostacž f dobrym pokojom,
Na Wőžu hnadnu wolu kałacž,
Ta čžini derje f čžłowjekom;
Wőh, kiž naš jara lubo ma,
Tőn wę, ščto kőzby potřjeba.

A temu dopomni Šanža Handrija hišęče je na to
a tamne řjane šłowo Wőže, kaž na pschilak na tamne,
w kotrymž je rječ wot młodnyh rapakow, kotrež Wőh
tež řęziwi a t. d. Š tym wščem społoji wona Šan-
drija tał někał, šo šo napošledku smęrowa a wob-
šantny, šo čže tež to džęšate džęćzo se šwojimi džę-
wjęč wotčahnyč phtacž. Zako bę Handrij to
wobšantnył, wotuczi to namałane džęćzo a pocja
wolacž. Tu škladnosč čžyšche Handrij wužicž a ša
tym džęščjom pohladacž a je šebi pschi tym tež kuff
bőle wobhladacž, hač bę šo to wot njeho hač dotal
štało. Wőn wsja je teho dla se šawęčłow, do kotrychž
bę šawalene, won a widžęsche, šo bę hólčłk. Zako
wón nětko w šawęčłach teho hólčłka dale řjęšęche a je
wobhladowašche — hlej, ščto tam namała? Tam
težęsche pakčłk a w nim bę 100 toler! Tež ležęsche
tam liščłk na teho pschekupza, psched kotrehož durjemi
bę to džęćzatto ležalo a w liščę stejesche: „To džę-
ćzatto njeje hišęče řšęčęne. Teho štařškej štaj
wšchelakich winow dla nišowanaj, je wupoložicž a
je hačž do węštego čžaša druhim ludžom f wotčęh-
njenju pschepodacž. Wonaj štaj je temu pschekupzej
psched durje položicž dałoj, dokelž šo nadžijętaj, šo
jeju džęćzo pola njeho šmilne pschijęče a dobre wot-
hladanje namała. Węšęče budže wón temu džęćzju
šwęrnny nan a doštanje f džakę ša to tute što toler
jako přeni dar jeho štařšęjeju. Pschi tych 100 tolerjach
njedyrbi pał to wostacž, ale ma jedyn pjenješnik (to
řęka tajki pschekupz, kiž f pjenješami wikuje a je psche-
męnjuje) w jenym šušpodnym męšęje porucžnosč, psche-
kupzej ša wotčęhnjenje teho džęšęza kőzde lęto rumu
šumnu wupłacžicž. —

To wščitko stejesche w liščę, kotryž bę mišchtr
Handrij w šawęčłach namałaneho džęšęza namałal.
Zako bę wón list dwőzny pschęčłtal, prošęšęche Šan-
drij se šylšojthmaj wocžomaj šwoju mandželšku, šo
by jemu hišęče juntrőcz tu ščtučłku prajčła, f kotrež
bę jeho přebny trošchtowala. Wona to čžinjęsche a
jako bę hačž na te šłowa pschischłta: „tőn wę, ščto
kőzby potřjeba“, pošasa ji Handrij te namałane pje-
nješ a džęsche: „to je hižom, ščtož potřjebamy a to

namaľane džęcjo je tón maľy zush jandjell, kotrohož je nam Wóh pšhipošťal, so dyrbi řo pomhačj sa nař a sa nařhe džęczi staradž.

Taľ daloko bę wřho derje, ale list bę piřany na teho přheľupza a w nim bę to džęcjo jemu přhi-
pokasane. Ředom řhoni teho dla mój přheľupz, řiz bę hewaľ řhętro řtupy a nahrabny, kaľ řo ř tym džęcjom ma, dha wón teř hnydom přheľcziwo temu řhemzej řkórřbu řapokózi a řadařhe řebi wot njeho taľ derje džęcjo, kař teř pjenjeř. Sa řto tolerřow lętnje, myřleřhe řebi wón, da řo derje řmilnořj jenemu džęcju wopokasadž a dořtanu ja taľ wjele, dha řžu ja raďy to řame wotřahnyej. Wřřřtr řandrij prajeřhe temu napřheľcziwo, řo je jemu tón přheľupz taľ derje to džęcjo, kař teř te pjenjeř wotřtupit, hař niř jenoř wotřtupit, ale teř na njehorne wařřnyje přřinuřowaľ.

A kaľ wupadje něřto ta řkórřba, kotruř bę tamny přheľupz přheľcziwo řandrijej řapokóřit? řubjenje dořej řa řandrija. řsudniřtowo njemořeřhe řinaľ, ale dyrbjeřhe, doľeľ mějeřhe tamny list napřřmo na přheľupza — tutemu taľ derje džęcjo, kař pjenjeř přřiprařicj. Taľ řdařhe řo, řo bę řo řandrij po-
darimo wjeřelit. Ale hlej, jaľo bę řřřom wuřbudjene, řo dyrbjeřhe řandrij džęcjo a pjenjeř temu přheľup-
zej přheľpodadž, přřinđze list na řudniřtowo wot řař-
řheju džęcja. W nim řtejeřhe piřane, řo řaji řo řařřhej džęcja w tamny přheľupzu molikoř a řo njeřřtai řebi myřliľoř, řo budje won taľ njeřmilny přheľcziwo jeju džęcju. řeju wola bę něřto, řo dyr-
bjeřhe řandrij, řiz bę ř řwořim wjele džęcjom teř řiřheře to zuře přřitowaľ a bę řo nad nim řmilit, nan a wotřehnyej teho džęcja wotadž a doľeľ bę wón řhudy muř, dha řžetař jemu řařřhej teho 'džęcja řiřheře lętnje ř0 toľeř přřipokóřicj.

Taľ wotřa řandrij po wřřem prawe wobře-
džer taľ derje namaľaneho džęcja, kař teř pjenjeř, a řtupy, njeřmilny přheľupz njemořeřhe, taľ jara hač řo teř řa wuřřomaj drapařhe, ničjo přheľcziwo njemu řapocęej. řandrij a jeho mandjellřa řanja wjeře-
leřřtai řo nad tym njemořnje a wotřahnyřřtai to namaľane džęcjo, řiz w řwořateř řřčęřenřy njeno řurij dořta, ř wřřem uobřem. ř nim bę paľ teř řnjeřowe řohnowanje přřiřřko do jeju doma, přhe-
toř niř jeno, řo wonaj řkóžde ľęto řwoje ř50 toľeř řa wotřehnyjenje teho džęcja dořřařřtai, jeju dom bu

přheľ to teř řnathy po řřřym měřje a wřřelazy wobřebni ľudžo dařu něřto pola řandrija řřicj a wón bę přheľ řwój prozeř wuwowany řhemř w řřřym měřje a řařřuři řebi řjamy pjenjeř. A jaľo bęřu něľotre ľęta řařřhe, wupokasařřtai řo wobřebny řnjeř a řnjeni pola njeho a pola řudniřtowa jaľo řařřhej namaľaneho džęcja a wařřřtai to řamo ř řebi, řař-
řařřtai paľ řo teř pořřřiřřo taľ derje řa řandrija, kař teř řa jeho džęczi, taľ řo buřu tute wřřitke džę-
wjeř derje řařřarane.

11.

řaduch, řiz řže ľetadž.

„Wój řnyo, džęřhe něřdy nan ř řwojemu řnyej, pořřřař na moju wuřřbu: „njemęř wřřitřo, řřřtoř řřřřřřř, ale přheľnytaj řkóždu węř najřpřeřny mudře, řo řo řzi njemđze, kař tamnemu paduřej.“

„„Raľ dha řo temu džęřhe, prařheřhe řo tón řny, řřř to raďy řhonič.“

Wotmolwi jemu nan: „Dha pořřřař, řžu řzi to powjedadž. Řęřdy bę řaduch, tón wuňđze, muřa wobřradnyej, wo kotrehoř bořařtowo bę wjele řřřřřaľ. řaľo bę ř domej teho muřa přřiřřřoľ, řaji řebi řęľb a řaľeř na řęřu a pořřřařhe tam, hač by deľřa řnadno něřřto wotucjeny njeřň, řiz moľ jeho dořřahnyej. řřęže wobředjeř bę paľ něřaľ řa tym přřiřřřoľ, řo je řaduch na řęřhe a wobřařny řam přři řebi, řo řže jemu, řeli móřno, něřřto ř ľubu řęřinič. Wón teho dla we řkóžu bliře ř řwojeř řonje řo pořřili a řheľny ři njelęřo do wuřřow, řo ma něřřto wařne přjodľ a řo dyrbi řo jeho wona přařwe wotřje a řrořnyľiwje, taľ řo by to řřřřheř byľo, woprařheř, na ľajře wařřnyje je wón toľa ř řwojemu řamořenju přřiřřřoľ, a řo jemu njeřmje řa-
neho męra wotřajicj, doňiz ři to wupowjedadž njeje.

řeho řona řřinjeřhe, kař řebi to jeřny muř řadařhe a prařheřhe řo jeho prawe wotřje: „ľuby muřo, powjedaj mi toľa řař, přheľ řajře řhumsřřny řy řy ř řwojemu wuľkemu řamořenju přřiřřřoľ. řa to řiřheře řenje njeřřym řhonič moľa a njeřřym toľa teř řenje widjřta, řo by řy wřowaľ, abo hewaľ něřřto řřiniľ, přheľ řkóž moľ řebi řajře bořařtowo řařřřřicj.“ — řeřny muř wotmolwi ři na to, to njeje prawe wot tebe, řo řo řy řa řajřimi węřami

prafchěšć, budź wjěšćeta, so móžěšć to, sčtož mamy, po zńetj woli wužiwacj. S tym pak njespołoji so ta žona a njewostaji mužej žaneho měra, ale wobstejesche na tym, so chyzšće na swoje praschenje wotmolrjenje mjeć. Sejnny pschellepany muž sapjerasche so po móžnosći, so ji njeby trjebał wolmolwicj. Naposłědku pak činjesche wón tola tak, kaž by wot njeje pschewinjeny był a kaž ji njemohł wjazy napshjećiwto stacj. Wón dźěsche teho dla l njej: „do-kełž mje tak jara s twojim praschenjom čiwilujesč, dha posłuchaj, ja chzu čzi to prajicj, swotkal moje bohatswo sem pschindže, ale wo to cze proschu, mjelěz, hewal naju wobegu do njesboža pschinjesesč. Za sym w swojim čzasu paduch był a kradnył a wot teho pišće so moje samoženje.“ „„Sčto? dźěsche na to jeho žona, ty sy kradnył? Njesču dha cze pschi tym ženje popadnyli?“ — „Ně, wotmolwi na to tón muž, ja mějach jeneho mišćtra a tón nawuczi mje kufaršće hrónczko, kiž njeje se žanym stotom saplacicj. Hdyž ja mjenujy na tšěsche jeneje kžeže šedžach, w kotrejž chyzš kradnyč, prajach ja moje kufaršće hrónczko šydom krócj sa šobu a dha mje měšaczkowe pruhi sapschimnychu kaž ruki a nješechu mje do twarjenja nuts, kotrejž chyzš wobkradnyč a ja móžach potom w nim po spodobanju kradnyč bjes teho, so by mje něšto widžil. A běch ja s kradnjenjom hotowy a chyzš s twarjenja sašo wón, dha trjebach jeno moje hrónczko sašo šydom krócj prajicj a měšaczkowe šwětko mje sašo sapschimny a wunjese mje njewobšćobženeho s twarjenja.“ — „Nj, dźěsche na to ta žona, nawucj mje tola tež twoje kufaršće hrónczko.“ Sašo sapjerasche so tón muž khwilku, potom pak dźěsche l njej: „to je jara lohće, ja trjebach jeno šydom krócj sa šobu to jenicžte škowczko „Saul“ wuprajicj a wschitko so šla, kaž prjedy prajach a w twarjenju, kotrejž chyzš wobkradnyč, nje-pikny ani myšch.“ Na to dźěsche ta žona: „twoje kufaršće hrónczko je wopravdže poklad, a mēša ja muža abo pscheczela, kiž mje njemohł sežiwicj, chyzka jeho tež to hrónczko nawuczičj a jeho bohateho a šbožomneho sežinicj.“ — Na to profchěsche tón pschellepany muž hišćeje junkrócj swoju žonu, so by tola mjelczćala a jeho hrónczko nikomu njespšcheradzila, lehnj so potom na druhu stronu a činjesche, kaž by spał. Dokho tež njetrajesche, dha šmorczěšćetaj wobaj kaž jěžaj a šbasche so, so w šlubofim spanju ležesćetaj. Na to

bč pak jeno tón paduch na tšěsche čzatak. Wón bč šebi to kufaršće hrónczko derje w pomjatkju ššhomał, a jako šebi myšćesche, so wobaj mandželskaj spitaj, wuprajaj wón to šame šydom krócj sa šobu a čzišny so potom s wulkim dowěrjenjom s nohomaj a s rukomaj do měšaczkoweho šwětka we wěštej nadžiji, so jeho tuto do twarjenja teho bohacžka njesranjeneho nuts donjesche. Ale nahle padže wón na semju dele a to tak, so šebi prawe sežehno a wysche teho hišćeje jenu ruku šlemi. Tón bohaty muž pak činjesche, kaž by jeho hrimot, kiž bč psches padnjenje teho paducha nastal, se spanja wubudžil a pocža so wótšje prascheez, sčto to je, kiž tak haruje a sakhadža! „Za to sym, wotmolwi delkach paduch; čžert da mi na wasche roščycžowanje, kotrejž se žonu měšesćeje, posłuchacz, ale wasche kufaršće hrónczko njeje ššekta hódne, pschetož nětko tu ležu na pol mormy a s rosbithmi štawami.“ „„Tebi je so prawje štało, wotmolwi jemu tamny, čžoho dla wěrišch wschitko, sčtož ššhšchisch“““, da na to po wyschnoscj posłacz a pschepoda paducha tutemu, kiž jeho bčrny l schibenjy wotšudži a wobwišny.

12.

Šuche a horže lěta.

Lěto 1865 wusnamjenjesche so pscheb wjele druhimi psches horzotu a šuchotu. Šsmny w nim tajku čžoplotu mēli, kaž sa wjele lět niž a tak wjele rjanjch lēcunych dnjow bjes desćežika, so so tež najštaršči ludžo na tajke lěta dopomniež njewjedža. Wschudžom, wschudžom běchu žórka sprahnjke a tu a tam šu wodu kupowacz dyrbjeli. Haj ja šuaju jenu šerbštu wješ, w kotrejž šu šebi šušobžo se šudnjow wodu kradnyli a rano diwēmaj abo ššjoch štawali, so bychu jeno druhim do prjedy pschischli a se šudnje kapku wody doštali. Někotremužkuliz budže teho dla wěšće lubo, hdyž jemu pschebženał praji, hacž šu w starym čzasu tež lěta byle, kiž běchu w tutym nastupanju lětej 1865 rune. Tajke lěta běchu, tak wjele hacž je snate,

lěto 1473. Wo tutym lēcje pišće stara biskopška krónika, so je w nim tajka horzota a šuchota byla, so šu ludžo na kraju a na hašach horzoty dla padali a mřeli. Žito na polach a šyno na šuchach je so wschitko spaliko a šfowo wschě rēti, haty a

studenje su wusfnhly. Zena katowa hłwjczka bu tehdom sa 10 nowych pjenjezkow pschedawana. Na to pschindze hłob a mór.

1540 bě tajka horzota, so so tu a tam lěshy sapalichu a so wschubzjom woda wusfnhny. Dokelž młhny tehdom mlěcz njemožachu, nastja nahle drohota a wulka nusa.

1590 bě lěto, kiž so wošebje psches fuchotu a horzotu wusnamjeniesche. Sa 38 njedzel njepschindze ani kapka deshczička a bě wschubzjom tał mało woby, so tež ryby mrějachu. Wile daloko wožachu tehdom ludžo žito do młhnow, dokelž s wjetšcha wschitke stejachu. Drusy warjachu žito a jěbžichu je tał, dokelž je njemožachu smilke dostacž. Sobjo bě tał spanhko, so mōžesche so psches nje pschelěscž a Schprewja bě tał nitka, so mōžesche ju s ruku sahaciz. Žórta trjebachu na dvě lěcže, prjedy hacž so sašo napjelnichu.

13.

Wutrobity hrěschnik.

Jedyn džen setka knjes duchowny Marczin Czumpeliz Pětra, kotryž bě swojeho bratra Handrija wo žhle samoženje pschinješt. Knjes duchowny chžysche tule slladnoscz k temu wužicz, Pětrej tajtu njeprawdu prjodk dzerjecž a rjekny teho dla k njemu: „Alle, Pětrje, so by ty tola swojeho bratra tałle wujeb acž mošt! Njebojisch dha so ty hrěcha?“ — Na to Czumpeliz Pětr wotmolwi: „Ach, knjes duchowny, nasch jedyn tał bojasny njeje.“ —

14.

Rowowe napismo.

Ryhatež Hans wobšebžishe rjane burste kubto, tola mējesche s woprědka hischcže khětry dołh na nim stejo. So pał by sebi swōj dołh sferje a lěpje se schije walik, sbi wōn swoju žhlu rjanu hōlu, rospscheda drjewa a sesaplacža swoje dołhy. Krōtko psched swojej smjercžu woprašča so wōn Boranež Hanžu, kotraž jeho wopyta, ke kajemu rowowemu napismej jemu wona radži? — Ta pał wotmolwi: „Spoczinajczje swōj napis s tym słowom: Nētł wotpoczuje hōla.“ —

15.

Psche droho.

Anotakež Michal bě swojeho šyna Zanka na schulu dał a nimale swoje žhle samoženje na njeho wadžil. Jako pał widžesche, so nicžo s njeho njebu, sdbchowasche wōn czežko a džesche: „Ach kał wjele kruwow šym sa tuteho jenicžkeho woła dacž dychja!“ —

16.

Kollegojo.

Pjerachež Mōts bě to fastojnstwo dostal, so dychjesche kōzdu njedzela, hdyž so Boža šlužba džeržesche, w žyrkwi mēchi paczicz. Po někotrym cžaku, jako bě swoje fastojnstwo hižom nastupil, rycžesche wōn ras s knjesom kantorom a njenowasche jeho pschitny wjazh krōcz „knjes kollega“. Duž džesche knjes kantor: „Mōts, ty mi: knjes kollega rēfascž; ale ja njebhch wjebžal, w kajtim nastupanju dychbjałoj mōj kollegaj bycz.“ — Pjerachež Mōts wotmolwi: „A tola! jeno s tym jenicžkim rosbželom, so wch, knjes kollega, byrgle w přědru hracijczje, ja pał wot sady.“ —

17.

Bojoscž psched žentwu.

Kubzeliz Jurij chžysche so radh woženicz, ale wōn so žentwy jara bojeschche. Nan jemu khrobloscz cžijnjesche a sfōncznje rjekny: „Cžomu dha so bojisch, hłupy hōlcže? Tu so cži tola nicžo stacz njemože. Slladaj na mnje; wschako šym so ja tež ženik a nejšym na to wumrjel.“ — „Haj nano, to je žhle něščto druhe“, wotmolwi Jurij placžizy, ty by sebi macž wsał, ja pał dychbu so s žhle zu se j žonskej woženicz! —

18.

Ryczerfski stutt.

„W bitwje pola Budhschina šym ja jenemu nje-pschčjelej wobej nosy wotrubny!“ tał khwalesche so 74 wōndanjo Pimpusež Jakub w kufecžanskej korecznje. — „Cžeho dla niž rabscho hłowu?“ woprašča so jedyn s pschitomnhch hōsczi. — Na to Jakub žhle naibnje wotmolwi: „Ta bě hižom prjecž.“ —

Njedorosymjenje.

„Schtoha je wasch muž dzjenka f wobjedu jědt?“
 raschestsche so knjes lěkar Kobela mandzelsku Bobafez
 Miklamscha, kotryž bě nahle sšhorik. — „Howsafe njašo,
 sotmolwi žona. — „A f haptitom?“ prashesche so
 kar dale. — Wona rjekny: „Ně, f tolczenymi bër-
 ami!“ —

Njebojasny kón.

Schibafez Mjerten bě febi noweho konja kupit.
 duntworiz kmótr febi jeho teho dla wobhladowacž
 schindze a skóncznje mēnjesche, so so jemu tón kón
 rochu bojasny sda. „D ně,“ snapschecziwi Schibafez
 Njebojasny tón kón njeje; wón hižom tji nozj
 lam w hródbji steji.“ —

Sa hnadny pjenješ wjele njeje.

Kuliz Hana běsche khuda holza a služesche na
 pjezerkuble w Suchezech sa kucharku. Dofelž běsche
 so n. pát služenje dawno hižom wostudžilo, dha chž-
 sche so sterje a lěpje woženicz. Zejna dotalna knjeni
 wari ji teho dla 10 toler f pomozj a žadasche, jej-
 ueho nawoženju wobladacz. Hana f nim pschindze.
 Bě to mały, jara njenahladny burški wotrocžk. „Ach
 noja Hana, kasteho hrosneho muža sy febi tola wu-
 rała!“ — „Haj, hnadna knjeni,“ wotmolwi Kuliz
 njemjesta, „schtoha je tež sa 10 toler wjele dostacz?“ —

Wernoscž.

Rymfatež Jan mējesche jara slu žonu. Tola wón
 ě sczerpliwa wowza, runjež jemu wona stajnje na-
 schecziwo rycžesche. Ras pschi jenej tajkej sšlad-
 woczi wón f njej rjekny: „Daj febi jeno dobre bčč,
 ube džěcžo, ja tola wēm; so mam dobru žonu.“ —
 „Džerta masch!“ wuprašny wona rosnjemdrjena.

Wuwołenje.

Sumpatež nau jedyn džět f swojej doroscženjej
 džowzj rjekny: „Herta, žět so a ty czinisch derje;

nježen so, a ty czinisch hischčeje lěpje!“ — „Ja chzu
 jeno derje czinicz“, wotmolwi Herta, „a to lěpje czj-
 njenje rada drušim pschewostajicz.“ —

Pschecze.

Knjes Dr. Bibaf bě f wučerjom na jenej wy-
 šokej wučerjni a naložowasche swój swobodny czas
 f pilnym studiam. Tola jeho mandzelskej so to nje-
 spodobasche, so wón njepschestajnje w knihach ležesche
 a tak na swoju žonu malo myšlesche. Duž wona
 teho dla ras f njemu pschistupi f tými słowami: „Ach
 luby mužo, njemož dha so žanu hodžinku wot swo-
 jich knihi džělicz a ju mi poshwjećicz? D hdy bch
 tola kniha bhła, so by ty pschězo so mnu czinicz mēl!“
 — „Potom paš bch ja chžyl, so by ty protyka bhła,
 pschetož dha bch cje tola kžbe lěto nowu mēl,“ wot-
 molwi f. Dr. Bibaf. —

Pscheradžene.

Macž. „Haj, luba Hanka, tak je, kohož ma
 něšto lubo, teho wón wofoscha.“

Hanka. „Ma dha nanf našču kucharku lubo?“

Macž. „Ně, moje džěcžo.“

Hanka. „Wón paš je ju tola wčžera, jako bě
 ty w kemschach, wjele, wjele krócž wofoschat.“ —

Spodžiwnje.

Njebolafez Matej bě so jara do hrosneho palenz-
 picza nawuczil a běsche teho dla porědko strósbj. Ras
 wón jenemu swojemu towarškej rjekny: „Palenz je
 tola spodžiwny pachol; ja jón do žoldka liju a wón
 mi do słowj stupa.“ —

Wužadjenje.

Knjes ryczerkubler Pischczelaf trjehi ras pschi-
 pozbnu swojeho sahrodnika pod jenym schtomom w
 khłódku ležo. „Scharla“, wuwola f. Pischczelaf ros-
 hněwany, „ty njejš hōdny, so cje Dože skónczjo
 wobšwěczi!“ — Sahrodnik mērnje wotmolwi: „Slej-
 cze, knježe, teho dla bčch so tež tu do khłódka
 lehnyl!“ —

28.

Stupa prascheń.

Ščtrhypatež Korla, drje dobra wowza, ale žana wulka šwěža, febi jedyn džen budyški nowy seminar wobhladowasche. „Krasne, wubjerne twarjenje!“ džešče wón k jenemu póbla stejazemu měšcžanej, a šo jeho pschi tym woprasča: „Brajcže, pshecželo, je tón seminar jo w twarjenh?“

29.

Wujednanje.

Brodatež Pětr k najhóršchim wopiwzam šluschešče. Jako wón na šmjertnym ložu ležešče, da febi ščklenzu wodh pschinjesč. Wón ju wupi a staji ščklenzu na póbla stejaze blidko s tymi šłowami: „Na šmjertnym ložu dhrbišč šo tež se šwojimi najhóršchimi nješhecželemi wujednacž.“

30.

Mjelube wotmolwjenje.

Šnjes s Šhmpak wuhlada jedyn džen w šwojej šahrobje štabko šwini, kotrež tam wsčitko pscherhwaschu. „Kotremu njebolakej te šwinje šluscheju?“ wón njemdrje na Pumpiz Žana, šwojeho hetmana, wołasche. — „Wam, hnadny knježe!“ wotmolwi Pumpiz Jan.

31.

Saplata.

W Prahy pokradny žid jenemu ščtudentej čžašnik (seger). Ale ščtudent jeho pschi tym popadže a čžž-

šče jeho s polizajom wotwjesč dacz. Žid prošesche, jeho, šo to tola njebh čžinit a šo čžže šo wschemu powolicž, ščtož ščtudent sečže — a tak ščoncžnje psches jene pschinžesčtaj, šo šej žid wot ščtudenta dwazecži pułow se ščponškej naměricž da. Šdžž bž žid džešacž šelenhč dostak, psčesta ščtudent, šo bž trochu wotpocznył; ale žid praješče w hubjenje čžškim wuprajenju: „Mj knježe ščtudento, dodajež mi rucže, ščtož mi šlusča — šo bhč šej wjele čžaha nješčombžit.“

Šudancžka.

1.

Ja rostu se šemje a wsčitlich wobjewam
Wot ščžžorow a kralow hacž dele k proščerjam.

2.

Woba woheń wuhasča,
Mje pak woba šapala.

(Len.)

(Kalk.)

3.

Jako šhorosčž dža je šubžom wohidna,
Ale w šahrobach je ščžždom' witana.

(Roža.)

4.

Šdžž w kasččju twojim woštanu,
Ja wužitka cži njenješu;
Tak rucže pak hacž přjecž mje dasč,
Dža hnydom rjany dobhył masč.

(Šenjeg.)

5.

Šjerjesč mi, šo powjetščam,
Dawasč pak, šo pomjenščam.

(Džera.)

Bruski pokutny džen je šrijedu 9. meje.